

בנק ירושלים

דוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2018

הדוח על הסיכונים ומידע פיקוחי נוסף בדבר הון פיקוחי על פי הוראות באזל III הכולל תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו על ידי הבנק נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <https://www.bankjerusalem.co.il> כמו כן, הדוח על הסיכונים של הבנק נמצא באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך www.magna.isa.gov.il.

תוכן העניינים**עמוד**

2	תוכן העניינים
3	אינדקס טבלאות הגילוי
5	מטרה ועקרון הגילוי
5	מידע צופה פני עתיד
7	רקע – תיאור עסקי הבנק
8	סקירת התמצית של פרופיל הסיכון של הבנק
9	מסגרת הוראות רגולטוריות
11	מבנה ההון
12	מבנה ההון הרגולטורי
12	ההון המוחשי (TANGIBLE COMMON EQUITY) והלימות הון ביישום מלא של הוראות באזל III
24	הלימות ההון
27	מידע נוסף על נכסים משוקללים בסיכון
30	יחס מינוף
33	חשיפות סיכון, הערכה וניהול הסיכונים
33	ממשל תאגידי לניהול הסיכונים
34	סיכון אשראי
34	סקירה של הסיכון ושל אופן ניהולו
35	ריכוזיות האשראי
35	טיפול באשראי בעייתי
36	הלוואות לדיוור
37	מידע בדבר חשיפות אשראי
47	חשיפות אשראי ודרישות הון לפי הגישה הסטנדרטית
47	הפחתת סיכון אשראי
54	סיכויי אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
56	סיכויי שוק
63	סיכון תפעולי
66	סיכון ריבית בתיק הבנקאי
68	מידע נוסף על סיכונים אחרים
69	יחס כיסוי הנזילות
73	ניהול סיכון הנזילות וסיכון מימון
77	נספחים
77	מילון מונחים
77	אינדקס

אינדקס טבלאות הגילוי

טבלה מס'	נושא	עמוד
טבלה 1:	יחסים פיקוחיים עיקריים [מידע אחר]	8
טבלה 2:	הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון [נדבך 3]	13
טבלה 3:	חישוב יחס ההון [נדבך 3]	14
טבלה 4:	הרכב ההון הפיקוחי [נדבך 3]	15
טבלה 5:	הרכב המאזן הפיקוחי [נדבך 3]	22
טבלה 6:	דוח תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי [EDTF]	24
טבלה 7:	פירוט לגבי הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי [נדבך 3]	25
טבלה 8:	רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכויי שוק וסיכון תפעולי [נדבך 3]	27
טבלה 9:	נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עסקיות [EDTF]	28
טבלה 10:	תנועות בנכסים משוקללים בסיכון [EDTF]	29
טבלה 11:	השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף [נדבך 3]	32
טבלה 12:	יחס המינוף [נדבך 3]	32
טבלה 13:	התפתחות ביצועי האשראי לדיר [אחר]	36
טבלה 14:	נתונים כלליים על ביצועי משכנתאות [אחר]	36
טבלה 15:	חשיפות סיכון אשראי ברוטו לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי [נדבך 3]	37
טבלה 16:	סך החשיפות העיקריות למדינות זרות [נדבך 3]	38
טבלה 17:	פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוג חשיפות אשראי עיקריים	39
טבלה 18:	חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריות [נדבך 3]	40
טבלה 19:	הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדו"ח רווח והפסד ומחיקה חשבונאית נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי [נדבך 3]	42
טבלה 20:	תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי [נדבך 3]	45
טבלה 21:	טבלת המיפוי לדירוגי חברות הדירוג הבינלאומיות המוכרות [נדבך 3]	47
טבלה 22:	סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי [נדבך 3]	48
טבלה 23:	סכום חשיפות האשראי ברוטו לאחר הפחתת סיכון אשראי [נדבך 3]	50
טבלה 24:	פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי [נדבך 3]	52
טבלה 25:	חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים [נדבך 3]	54
טבלה 26:	דרישות ההון בגין סיכויי שוק [נדבך 3]	57
טבלה 27:	נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה [אחר]	58
טבלה 28:	פירוט החשיפה במונחי VAR	62
טבלה 29:	היתרה המאזנית של ההשקעות במניות בתיק הבנקאי ושווין ההוגן של השקעות אלו [נדבך 3]	64
טבלה 30:	השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי ודרישות ההון בגין [נדבך 3]	65
טבלה 31:	רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית [נדבך 3]	66
טבלה 32:	ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק [EDTF]	68
טבלה 33:	יחס כיסוי הנזילות [נדבך 3]	70
טבלה 34:	מלאי נכסים נזילים [EDTF]	73
טבלה 35:	סוגי פיקדונות לפי סוג המפקיד על בסיס מאוחד [אחר]	75
טבלה 36:	פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד [אחר]	75
טבלה 37:	סיכום של נכסים משועבדים ולא משועבדים [EDTF]	76
טבלה 38:	מילון מונחים [EDTF]	77
טבלה 39:	אינדקס [EDTF]	77

הדוח על הסיכונים - כללי

אנו מתכבדים להגיש דוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2018 (להלן: "דוח על הסיכונים"). הדוח על הסיכונים, ערוך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים. בנוסף, הדוח ערוך בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר דוח רבעוני של תאגיד בנקאי ואינו כולל את כל המידע הנדרש בדוחות השנתיים המלאים. יש לקרוא אותו יחד עם [הדוח על הסיכונים של הבנק ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 \(להלן: "דוח על הסיכונים שנתי"\)](#).

דוח על הסיכונים זה כולל מידע נלווה ומשלים לדוחות הכספיים המאוחדים של בנק ירושלים בע"מ.

הדוח נועד לאפשר לקוראי הדוחות של הבנק להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום מסגרת העבודה של ועדת באזל, ההון, חשיפות הסיכון ותהליכי הערכת הסיכון.

אריאל לוינגר
סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי

גיל טופז
מנהל כללי

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח: 22 נובמבר 2018

מטרה ועקרונות הגילוי

המידע שנכלל בדוח זה כולל דרישות הגילוי שפורסמו על ידי וועידת באזל (להלן: נדבך 3) ודרישות הגילוי על הסיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות הגילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (ה-FSF) ודרישות הגילוי שפורסמו על ידי צוות משימה (ה-EDTF) שהוקם על ידי המוסד ליציבות פיננסית (ה-FSB) לשיפור פרקטיקות הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים (להלן: EDTF). כמו כן, נכללו דרישות הגילוי הנוספות בהתאם להוראות הדיווח של בנק ישראל והנחיותיו (להלן: מידע אחר).

לאור זאת, הדוח כולל, בין היתר, את דרישות הגילוי הבאות, ככל שרלוונטי:

- גילויים כמותיים על דרישות ההון ועל נכסי הסיכון בגין חשיפות אשראי, שוק ותפעולי;
- גילוי על חשיפות לסיכונים האחרים אליהם חשוף הבנק מעצם טבען של הפעילויות העסקיות שלו, כגון: סיכון משפטי, סיכון ציות, סיכון רגולטורי וסיכון סביבתי;
- מידע איכותי בדבר שינויים משמעותיים שחלו בחשיפות הבנק לסיכונים אלה ואחרים ואופן ניהולן;
- גילויים מכוח המלצות של EDTF ומקורות אחרים כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים ושינויים מהותיים במידע איכותי שנדרש מכוח המלצות כאמור.
- בנוסף בהתאם לחוזר בנק ישראל מיום 31 בדצמבר 2017 בנושא שיפור שימושיות של תאגידים בנקאיים לשנת 2017 ו-2018 נקבעו עדכונים מסוימים בנוגע לדרישות הגילוי.

הדוח נערך בהתאם לעקרונות המפורטים להלן:

- לגבי נתונים כמותיים הוצגו נתונים השוואתיים לתקופות המקבילות בשנת הדיווח הקודמת כנדרש בהוראות.
- המידע מבוסס בחלקו על מידע פיננסי שמוצג בדוחות הכספיים של הבנק אשר משמשים בסיס לחישובים של יחסים רגולטוריים בהתאמות הנדרשות ובחלקו על הערכות פנימיות ומודלים פנימיים. לאור זאת, חלק מהמידע הינו בגדר אומדן לא מבוקר ו/או מייצג מידע שהינו בגדר מידע צופה פני עתיד.
- מידע רלוונטי נוסף בדבר חשיפה לסיכונים מסוימים והיבטים נוספים שהגילוי לגביהם נדרש בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, ניתן למצוא בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- מידע איכותי מפורט ברובו במסגרת הדוח השנתי, למעט אם חלו שינויים מהותיים בתקופה המדווחת. לאור זאת, יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם [הדוחות הכספיים לשנת 2017](#).

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח על הסיכונים, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח 1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים, כגון: שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף המטבע והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מהיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מהיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות" וכן במשפטים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם. המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא עובדות עבר.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

- מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף.
- השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ו/או על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ו/או על רווחיות הבנק.
- יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
- תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
- התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק.
- תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים.
- שינוי בטעמי הצרכנים ו/או בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של אנליסטים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אל הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה.

רקע – תיאור עסקי הבנק

בנק ירושלים בע"מ נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג-1983, בשם: בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. בשנת 1992 הציע הבנק את מניותיו לציבור, ובהתאמה הפך לחברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. בשנת 1996 שונה שם הבנק לשמו הנוכחי. לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה במסגרת דוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים.

הבנק הינו תאגיד בנקאי, בעל רשיון בנק על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ופועל כבנק מסחרי החל משנת 1998. הבנק נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי בית, תושבי ישראל ותושבי חוץ ופועל בתחומי המשכנתאות, אשראי צרכני, חסכונות ופיקדונות, מימון בניה למגורים ופעילות בשוק ההון.

הנהלת הבנק שוכנת בקרית שדה התעופה (איירפורט סיטי). נכון לתאריך פרסום הדו"ח הבנק פועל באמצעות 20 סניפים, הפזורים ברחבי הארץ, לפרטים אודות עידכון פרישת הרשת ראה להלן בפרק שינויים עיקריים בתקופה המדווחת.

פעילותו העסקית של הבנק מתבצעת בעיקר בחטיבה הקימעונאית, בסקטור הנדל"ן ובחטיבה הפיננסית, כמפורט להלן:
החטיבה הקימעונאית משרתת באמצעות מערך הסינוף, שיתופי פעולה בנקודות מכירה, מוקדי המומחים והדיגיטל את לקוחות משקי הבית, והבנקאות הפרטית ומרכזת את תחומי המשכנתאות, האשראי הצרכני ונכסים כספיים של הלקוחות.
סקטור הנדל"ן מרכז ליווי פרוייקטים לבניה למגורים בעיקר בשיטת הליווי הסגור, מימון פרוייקטים של התחדשות עירונית (לרבות תמ"א 38 לסוגיה) ומימון קבוצות רכישה.

החטיבה הפיננסית אחראית על ניהול מקורות המימון לפעילותו של הבנק, ניהול החשיפות הפיננסיות והנזילות של הבנק הנובעות מפעילויות עסקיות, ובכלל זה ניהול חדרי עסקאות, ניהול נוסטרו וניהול הקשר עם מוסדות פיננסיים ישראלים וזרים ותפעול פעילות ניירות ערך וגזרים.

לפירוט בדבר תוצאות הפעילות העסקית של הבנק לפי קווי הפעילות ולפי מגזרי הפעילות השונים המשתייכים לכל קווי הפעילות ולהתפתחויות שחלו בעסקי הקבוצה ו/או במבנה הקבוצה, [ראה דוח הדירקטוריון וההנהלה של הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018 של הבנק](#).

תחולת היישום [נדבך 3]

תחולת היישום מתייחסת לאופן היישום של מסגרת עבודה שנקבעה על ידי ועדת באזל למדידה והלימות הון וכן דרישות נוספות שנקבעו על ידי בקשר ליחס מינוף ויחס כיסוי הנזילות.

הבנק נדרש ליישם באופן מלא את הוראות הפיקוח על הבנקים לרבות הוראות הדיווח לציבור והוראות ניהול בנקאי תקין בכל הקשור להלימות ההון ודרישות נוספות של ועדת באזל בנושא יחס המינוף ויחס כיסוי הנזילות, כפי שאומצו בהוראות והנחיות הפיקוח על הבנקים. כל החברות בנות אינן בנקאיות ולא חלות עליהן הוראות בנקאיות או מסגרות רגולטוריות.

הדרישות הרגולטוריות, לרבות דרישות הלימות ההון, מינוף ונזילות מחושבות על בסיס הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק, הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו ומכסות את כלל הפעילויות של הבנק.

ליום 30 בספטמבר 2018, לא קיימים הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי החשבונאות ובסיס האיחוד הפיקוחי למטרות הלימות הון. כמו כן, לבנק אין השקעות מהותיות במוסדות פיננסיים שלא אוחדו בדוחות הבנק או טופלו בדרך של ניכוי מההון.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה.

סקירת התמצית של פרופיל הסיכון של הבנק

הבנק קובע סטנדרטים מחמירים לניהול הסיכונים וכן קובע את תאבון הסיכון במונחי מדדי ביצוע מרכזיים כסט של מגבלות מחייבות לניטור הסיכונים. הביצועים והמדדים המרכזיים של הבנק כפי שמוצגים להלן הינם בהלימה עם תיאבון ומגבלות הסיכון.

טבלה מספר 1 - יחסים פיקוחיים עיקריים:

[מידע אחר]

ה	ד	ג	ב	א	
30.09.2017	31.12.2017	31.03.2018	31.06.2018	30.09.2018	
על בסיס מאוחד ליום:					
הון זמין (במיליוני ש"ח)					
815.7	822.9	827.6	839.5	864.2	1 הון עצמי רובד 1
812.5	819.4	827.6	839.5	864.2	א1 הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
815.7	822.9	827.6	839.5	864.2	2 הון רובד 1
812.5	819.4	827.6	839.5	864.2	א2 הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
	1,230.5	1,231.6	1,247.1	1,232.6	3 הון כולל
1,119.6	1,227.0	1,231.6	1,247.1	1,232.6	א3 הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
					נכסי סיכון משוקללים (RWA) (במיליוני ש"ח)
8,119.3	8,097.5	8,056.3	8,199.1	8,255.1	4 סך הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
יחסי הלימות הון (באחוזים), לפי הוראות המפקח על הבנקים					
10.0%	10.2%	10.3%	10.2%	10.5%	5 יחס הון עצמי רובד 1
10.0%	10.1%	10.3%	10.2%	10.5%	א5 יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
10.0%	10.2%	10.3%	10.2%	10.5%	6 יחס הון רובד 1
10.0%	10.1%	10.3%	10.2%	10.5%	א6 יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
13.8%	15.2%	15.3%	15.2%	14.9%	7 יחס הון כולל
13.7%	15.2%	15.3%	15.2%	14.9%	א7 יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
9.9%	9.9%	9.9%	9.9%	9.9%	א11 יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽¹⁾
0.1%	0.2%	0.4%	0.3%	0.6%	א12 יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽¹⁾
יחס המינוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽²⁾					
13,892.3	14,414.2	13,757.4	14,627.5	14,456.3	13 סך החשיפות (במיליוני ש"ח)
5.9%	5.7%	6.0%	5.7%	6.0%	14 יחס המינוף (באחוזים)
5.8%	5.7%	6.0%	5.7%	6.0%	א14 יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)
יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽³⁾					
2,119.6	2,336.3	2,487.0	2,272.8	2,080.9	15 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
675.3	991.2	978.4	670.1	690.3	16 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
324%	243%	258%	348%	306%	17 יחס כיסוי נזילות (באחוזים) ⁽⁴⁾

(1) לרבות דרישות הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

(2) ראה להלן בפרק "יחס המינוף" להרחבה בנושא.

(3) ראה להלן בפרק "יחס כיסוי הנזילות" להרחבה בנושא.

(4) ממוצע יחסי כיסוי נזילות יומיים במהלך התקופה

מסגרת הוראות רגולטוריות

בנק ירושלים בע"מ מפוקח על ידי בנק ישראל (להלן: "הפיקוח על הבנקים"), אשר מקבל מידע על הלימות ההון של הבנק וקובע את דרישות ההון הפיקוחיות המינימאליות בישראל, וכן קובע מסגרת הוראות רגולטוריות לניהול בנקאי תקין ולדיווח.

להלן מפורטים שינויים מרכזיים מסוימים בכללים חשבונאים ו/או בדרישות רגולטוריות שהשפיעו או עשויים להשפיע על מגבלות רגולטוריות או על תוצאות פעילות הבנק:

1. העלאת דירוג האשראי של מדינת ישראל על ידי חברת S&P

ביום 3 באוגוסט 2018, פרסמה חברת הדירוג העולמית S&P (Standard & Poors) דוח דירוג אשראי למדינת ישראל, במסגרתו העלתה את דירוגה מרמה של A+ לרמה של AA-. פרסום הדירוג בוצע חודש לאחר שחברת Moody's שינתה את תחזית הדירוג ל"חיובית", אולם הותירה את הדירוג עצמו ברמה של A1.

2. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 363

ביום 24 לאפריל 2018 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 363 שעניינה ניהול סיכונים סייבר בשרשרת אספקה.

ההוראה מסדירה את האחריות המוטלת על הבנק לעבודה מאובטחת מול הספקים החיצוניים המהותיים, ואת חובותיו לניהול סיכונים סייבר הולמים בפעילות ספקים אלו בחצרותיהם, בחצרי הבנק ובממשקים של אותם ספקים עם הבנק. ספק מהותי - גורם חוץ הנותן לבנק שירותים בתחומים הקשורים לטכנולוגיית המידע, כגון: תמיכה ו/או תחזוקת מערכת מידע, אחסון נתונים רגישים מחוץ לחצרי הבנק, שירותי מיקור חוץ טכנולוגיים, וכד'.
לפי ההוראה, על הבנק לקבוע עקרונות להתחייבות ספקים מהותיים בנושא ניהול סיכונים סייבר ולוודא עמידה בעקרונות אלו ולכלול התייחסות לכך בהסכם, לערוך אחת לתקופה מיפוי של הספקים המהותיים, לדווח להנהלת הבנק במקרה ונמצא ספק שאינו עומד בהתחייבותו ועוד.

תחילת ההוראה לא יאוחר מ 6 חודשים מיום פרסומה, והיא חלה גם על הסכמים שנחתמו עם ספק מהותי עוד לפני כניסתה לתוקף.

הבנק נערך ליישום ההוראה.

3. תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין 367 ו-420

ביום 25 במרץ 2018 פורסמו ונכנסו לתוקפם תיקונים להוראות נב"ת 420 - משלוח הודעות בתקשורת, ונב"ת 367 - בנקאות בתקשורת, אשר מסדירים את האפשרות לפתיחת חשבון מקוון באמצעות טכנולוגיה לזיהוי ואימות חזותיים.

בנוסף ניתנה בנב"ת 420 הקלה לשימוש בדוא"ל מהבנק ללקוח ללא הצפנה, ובכלל זה גם לגבי הודעות מכוח דין, בכפוף להערכת סיכונים מתאימה ובקורות נוספות כמפורט בהוראה.

הנב"תים הללו, בנוסחם המתוקן, מקלים על אופן ההתנהלות הנדרש מהבנק בקשר עם מתן שירותים באמצעים מקוונים, ומהווים פלטפורמה לפיתוח השירותים הדיגיטליים שנותן הבנק ללקוחותיו.

4. החוק לצמצום השימוש במזומן התשע"ח – 2018

ביום 18 במרץ 2018 פורסם ברשומות החוק לצמצום השימוש במזומן התשע"ח – 2018.

החוק קובע הגבלות לגבי האפשרות לתשלום במזומן, הן בקשר לעסקאות הנעשות עם עוסק והן לעסקאות הנעשות בין אנשים פרטיים. ההגבלות אינן חלות ישירות על מתן שירותים בנקאיים ללקוחות, אך הן משליכות על בדיקות שיבצע הבנק בגין כספי מזומן שיפקידו או ימשכו לקוחותיו.

כמו כן, החוק קובע הגבלות לגבי אפשרות ההסבה והסחירות של שיקים, ואוסר על בנק לפרוע שיקים מוסבים במקרים מסוימים.

החוק יכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2019, למעט ההוראות לפיהן תאגיד בנקאי אינו אמור לפרוע שיק אשר מתקיימות לגביו הגבלות המנויות בחוק, אשר יכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2019.

הבנק נערך להטמעת החוק בהתנהלותו ובנהליו.

5. חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019) בנושא הקלות למעבר בין בנקים

חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018 פורסם ביום 14 במרץ 2018 ותחילתו 3 שנים מיום פרסומו.

על פי התיקון לחוק, הוטלה על הבנקים חובה להיענות לבקשת לקוח (יחיד וכן תאגיד מסוג שקבע הנגיד בכללים) להעביר את הפעילות הפיננסית שלו מהבנק שבו היא מתנהלת לבנק אחר. נקבע כי על הבנק המעביר ועל הבנק הקולט, לבצע את הפעולות הנדרשות כדי לאפשר ללקוח להעביר את הפעילות הפיננסית לבנק הקולט באופן מקוון, נוח, אמין, מאובטח ובלא גביית תשלום מהלקוח בעד הליך העברת הפעילות הפיננסית כאמור, בתוך שבעה ימי עסקים.

על פי החוק, לנגיד בהסכמת שר האוצר, קיימת הסמכות לפטור באופן מלא או חלקי בנק בעל היקף פעילות קטן (בנק ששווי נכסיו אינו עולה על 5% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל) מיישומו.

בנק ירושלים ביקש פטור מיישום המהלך. טרם התקבל אישור בנק ישראל לפטור המבוקש.

6. חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018

ביום 5 במרץ 2018 אושר חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 (להן: "החוק החדש") אשר צפוי להיכנס לתוקף בחודש ספטמבר 2019. החוק החדש מבטל את פקודת פשיטת הרגל וכן את הסעיפים הרלוונטיים לחדלות פירעון בפקודת החברות וקובע הוראות חדשות המשנות במידה רבה את דיני חדלות הפירעון.

בין היתר, מגדיר החוק מחדש את סכומי המינימום המאפשרים פתיחת הליכי חדלות פרעון, את סמכויות השיפוט המוסמכות לדון בהליכי חדלות פרעון של יחידים ותאגידים, את היקף ואופי הסכומים המובטחים בשעבוד צף ובשיעבוד קבוע, את הליכי מינוי כונס הנכסים האחראי על כינוס נכסי החייב, ועוד.

החוק החדש יחול על הליכי חדלות פירעון שהחלו לאחר מועד כניסתו לתוקף (ספטמבר 2019), גם אם נעשים בהסתמך על שעבודים קבועים שנצרו לפני מועד פרסום החוק. שעבודים צפים שייכרתו עד יום התחילה של החוק יידונו לפי הדין הקיים אם הם מבטיחים, בין השאר, אשראי שניתן לפני יום התחילה.

הבנק לומד את ההוראות החוק ובוחן את ההתאמות אותן נדרש לבצע בהתנהלותו כתוצאה מהשינויים בדיני חדלות הפירעון כמתואר לעיל.

7. תיקון לחוק הגנת הצרכן – מענה טלפוני

ב-25 יולי 2018 פורסם תיקון (מס' 57) לחוק הגנת הצרכן, אשר תיקן, בין היתר, את חוק הבנקאות (שירות ללקוח) וחייב כל בנק המספק שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות, לתת ללקוח מענה אנושי מקצועי, לכל היותר תוך 6 דקות המתנה. התיקון קבע עוד, כי המפקח על הבנקים רשאי לקבוע חריגות ממשך ההמתנה הנ"ל, אך עד כה טרם נקבעו הוראות של המפקח בעניין זה.

תחילתו של החוק החל מה 25/7/2019 (שנה מיום פרסומו).

הבנק נערך ליישום הוראת התיקון לחוק.

8. נב"ת 359A – מיקור חוץ

ביום 8.10.18 פורסם נב"ת 359A בנושא מיקור חוץ הקובע עקרונות והנחיות על פיהם נדרשים הבנקים לפעול כאשר הם מעבירים פעילויות שונות למיקור חוץ. כך למשל נקבעו חובות החלות על הדירקטוריון ועל ההנהלה של הבנק, בין השאר, בקשר עם האחריות הכוללת למיקור חוץ ואישור התקשרויות מהותיות (החלים על הדירקטוריון) ובקשר עם קביעת ואישור מדיניות.

במסגרת הנב"ת בוטלה הוראה 359 העוסקת בקשרי תאגידים בנקאיים עם מתוכים ונקבעו בו הוראות לענין הפניית לקוחות לתאגיד הבנקאי.

תחולת הנב"ת החל מיום 31.3.20, אך הבנק רשאי ליישם את מרבית הוראות הנב"ת (למעט פניה יזומה למשקי בית לצורך הפנייתם לבנק לקבלת, אשר מותנית בתחילת הפעילות של מאגר נתוני אשראי לפי חוק נתוני אשראי) לפני מועד התחולה, ככל שהוא עומד במלוא הדרישות לפי הנב"ת.

הבנק נערך ליישום הוראות הנב"ת.

8. עדכונים חדשים של הפיקוח על הבנקים

במהלך שנת 2018 פורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים עדכונים להוראות הבאות:

- **עדכון להוראה 203 בנושא "מדידה והלימות הון"** - ביום 15 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 203 בנושא מדידה והלימות הון – הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי. התיקונים להוראה מפחיתים את הקצאת ההון הנדרשת על הלוואות שיינתנו מעתה ואילך לרכישת דירה בשיעור מימון גבוה, מתוך מטרה להקל על הזוגות הצעירים ומשפרי דיור הרוכשים דירות בשיעור מימון גבוה. במסגרת החוזר עודכנו שיעורי שקלול הלוואות המבוטחות במלואן על ידי משכנתאות על נכס למגורים, כך שנקבע משקל סיכון של 60% להלוואות בשיעור מימון של 60% עד 75%, עבור הלוואות שיינתנו מעתה ואילך. התיקון נכנס לתוקף החל מיום פרסום החוזר והוא חל רק על הלוואות אשר ניתנו מיום פרסום החוזר ואילך (15.03.2018).
- **טיטוט הוראה בנושא "פישוט הסכמים ללקוח"** - ביום 28 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טיטוט הוראה בנושא "פישוט הסכמים ללקוח". ההוראה נועדה להגן על הלקוחות ולהקל על קריאה של תנאים שעלולים להיות מורכבים והתמצאות בהסכמים למתן אשראי, מסגרות אשראי, ניכיון שטרות וכד'. בין היתר, בהוראה נקבע כי על התאגיד הבנקאי להציג בפני הלקוח באופן מרוכז ותמציתי, בדף הראשון להסכם למתן אשראי, את הפרטים והתנאים המשתנים והמהותיים להתקשרות הספציפית. תחילת ההוראה הינה מיום 1.11.18.
- **נב"ת 359 A – מיקור חוץ** - ביום 8.10.18 פורסם נב"ת 359A בנושא מיקור חוץ הקובע עקרונות והנחיות על פיהם נדרשים הבנקים לפעול כאשר הם מעבירים פעילויות שונות למיקור חוץ. כך למשל נקבעו חובות החלות על הדירקטוריון ועל ההנהלה של הבנק, בין השאר, בקשר עם האחריות הכוללת למיקור חוץ ואישור התקשרויות מהותיות (החלים על הדירקטוריון) ובקשר עם קביעת ואישור מדיניות. במסגרת הנב"ת בוטלה הוראה 359 העוסקת בקשרי תאגידים בנקאיים עם מתוכים ונקבעו בו הוראות לענין הפניית לקוחות לתאגיד הבנקאי. תחולת הנב"ת החל מיום 31.03.20, אך הבנק רשאי ליישם את מרבית הוראות הנב"ת (למעט פניה יזומה למשקי בית לצורך הפנייתם לבנק לקבלת אשראי, אשר מותנית בתחילת הפעילות של מאגר נתוני אשראי לפי חוק נתוני אשראי) לפני מועד התחולה, ככל שהוא עומד במלוא הדרישות לפי הנב"ת. הבנק נערך ליישום הוראות הנב"ת.

לפירוט ראה פרק "ממשל תאגידי" בדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 בספטמבר 2018.

מבנה ההון [נדבך 3]

מבנה ההון הרגולטורי

ההון הרגולטורי הינו הבסיס לחישוב יחס הלימות ההון שמחושב כיחס בין סך ההון הרגולטורי הכשיר לבין נכסים משוקללים בסיכון. מדידת ההון הרגולטורי מבוססת על חלוקת ההון להון עצמי רובד 1 ולהון רובד 2.

ההתאמות הפיקוחיות והניכויים העיקריים מהון עצמי רובד 1 הינם מסים נדחים לקבל נטו בגין הפרשי עיתוי, מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים ורווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי (DVA). בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% החל מיום 1 בינואר 2014 אשר עולה בכל שנה עוקבת בשיעור של 20% עד להכרה באופן מלא מיום 1 בינואר 2018.

הון רובד 2 כולל הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי וכן מכשירי הון וכתבי התחייבות נדחים. מכשירי ההון וכתבי ההתחייבות אינם כשירים להכרה בהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ולכן מופחתים בהדרגה לפי הוראות המעבר. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 299 בנושא ההון הפיקוחי – הוראות מעבר, מכשירי ההון וכתבי ההתחייבות הנדחים שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי מוכרים החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב- 10% נוספים עד להפחתה מלאה ביום 1 בינואר 2022 או בתקופה מוקדמת יותר בתנאים מסוימים. לאור האמור לעיל, נכון לשנת 2018 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 40%.

מגבלות על מבנה ההון

כדי להבטיח כי עיקר ההון הרגולטורי של הבנק הינו ברמת איכות גבוהה, נקבעו בהוראות מגבלות על מבנה ההון. בפרט, בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 נקבעו המגבלות הבאות:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה. מגבלה זו אינה כוללת את מכשירי ההון שנכללו קודם לתחילת הוראה זו בהון רובד 2 עליון, וזאת בגובה יתרת אותם מכשירים ליום 31 בדצמבר 2013 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

ההון המוחשי (Tangible Common Equity) והלימות הון ביישום מלא של הוראות באזל III

ההון המוחשי מייצג סך הון המניות של הבנק בניכוי נכסים בלתי מוחשיים, מוניטין ומניות בכורה ככל שקיימות. יחס ההון המוחשי הינו השיעור של ההון המוחשי מתוך הנכסים המוחשיים של הבנק (סך הנכסים של הבנק בניכוי נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין). לבנק קיימת יתרת מוניטין בסכום זניח בגין עסקאות מיזוגים ורכישות שבוצעו בשנים קודמות, כך שהון הבנק, רובו ככולו, מהווה ההון המוחשי של הבנק לתאריך הדיווח. יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק בהנחת יישום מלא של הוראות באזל III ליום 30 בספטמבר 2018 הינו 10.5% וזהה ליחס ההון המדווח בהתאם להוראות היישום הנוכחיות (ביום 30 בספטמבר 2017 עמד יחס הון עצמי רובד 1 המדווח על 10.0% וביישום מלא של הוראות באזל III 10.0%).

טבלה מספר 2 - הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון:

[נדבך 3]

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018
במיליוני ש"ח		
226.8	226.8	226.8
612.2	601.3	662.2
(1.7)	1.0	(3)
-	-	-
(14.4)	(13.4)	(21.8)
822.9	815.7	864.2
-	-	-
822.9	815.7	864.2
316.9	212.4	275.4
90.7	91.5	93.0
-	-	-
407.6	303.9	368.4
1,230.5	1,119.6	1,232.6

הון עצמי רובד 1

הון מניות רגילות נפרע ופרמיה

עודפים

רווח כולל אחר

מרכיבי הון נוספים

סכומים שהופחתו מהון עצמי רובד 1

סך הכל הון עצמי רובד 1

הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1

סך הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים**הון רובד 2**

מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים

הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס

סכומים שהופחתו מהון רובד 2

סך הכל הון רובד 2**סך הכל הון כולל**

להשפעה אפשרית עתידית על יחסי ההון מתקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם ראה
ביאור 1 בדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 בספטמבר 2018.

טבלה מספר 3 - חישוב יחס ההון:

[נדבך 3]

דרישות ההון מחושבות בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 201-209 ובכפוף להוראות המעבר כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018
	במיליוני ש"ח	
822.9	815.7	864.2
-	-	-
407.6	303.9	368.4
1,230.5	1,119.6	1,232.6
הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים		
הון רובד 2, לאחר ניכויים		
סך הכל הון כולל		
יתרות משקללות של נכסי סיכון		
7,286.2	7,291.9	7,397.5
42.8	64.7	42.6
768.5	762.8	815.0
8,097.5	8,119.4	8,255.1
סיכון אשראי		
סיכונים שוק		
סיכון תפעולי		
סך הכל יתרות משקללות של נכסי סיכון		
באחוזים		

10.2	10.0	10.5
15.2	13.8	14.9
9.9	9.9	9.9
13.4	13.4	13.4

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים⁽¹⁾
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים⁽¹⁾

(1) דרישות יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% ויחס הון כולל בשיעור 12.5%, בהתאמה בתוספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ליום 30 בספטמבר 2018, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.9% ו-13.4%, בהתאמה (ליום 30 בספטמבר 2017: 9.9% ו-13.4% בהתאמה, וליום 31 בדצמבר 2017: 9.9% ו-13.4% בהתאמה).

כמפורט בפרק הלימות ההון להלן, דירקטוריון הבנק הנחה את ההנהלה להכין תכנית פעולה ארוכת טווח הכוללת מתווה עולה בו יחס הון רובד 1 יגיע במדורג לשיעור של 10.5% בסוף שנת 2019.

במסגרת תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) לשנת 2018, שצפוי להסתיים בחודש ינואר 2019, דירקטוריון הבנק יבחן את יעדי ההון הנ"ל.

טבלה מספר 4 - הרכב ההון הפיקוחי:

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2018	
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 במיליוני ש"ח	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה

הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים

הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט)

הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים

הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים

התאמות יציבותיות להערכות שווי מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי
נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם
מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רוחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנכסים מהפרשי עיתוי
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינ מוצגים במאזן לפי שווי הוגן
פער שלילי בין הפרשות להפסדים צפויים
גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק
עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור
השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל הת' לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)

טבלה מספר 4 - הרכב ההון הפיקוחי: (המשך)

[נדבר 3]

	ליום 30 בספטמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2018		ליום 31 בדצמבר 2017	
	יתרה	לבאזל 3	יתרה	לבאזל 3	יתרה	לבאזל 3
	הפניה למאן הפיקוחי	הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 במיליוני ש"ח	הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
(21.8)	(13.4)	(2.7)	(14.4)	(3.5)	(3.5)	(3.5)
864.2	815.7	(2.7)	822.9	(3.5)	(3.5)	(3.5)

[נדבר 3]

ליום 30 בספטמבר 2018		ליום 30 בספטמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2017	
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה
		במיליוני ש"ח			

מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו
 מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
 מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
 מכשירי הון רובד 1 נוסף, שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
 מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמומחזקים על ידי משקיעי צד ג'
 מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפק על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמומחזקים על ידי משקיעי צד ג',
 המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף
הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים

השקעה עצמית במכשיר הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים) המחזקות צולבות הדדיות במכשיר הון הכלולים ברובד 1 נוסף השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עלה על 10% מהון המניות הרגילות שהופקו על ידי התאגיד הפיננסי השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהופקו על ידי התאגיד הפיננסי ניכיים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים מזה: ניכיים נוספים להון רובד 1 שלא נכללו לעיל מזה: ניכיים בהון רובד 1 נוסף הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיף 38 א. ניכיים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכיים

הון רובד 1 נוסף

[נדבך 3]

הון רובד 2: מכשירים והפרשות
מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
המכשירים הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של תאגיד הבנקאי והמחזיקים על ידי משקיעים צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
הון רובד 2 לפני ניכויים
הון רובד 2: ניכויים
השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקות באופן ישיר או עקיף
החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים
השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף לעיל
התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
סך כל הניכויים להון רובד 2
הון רובד 2
סך ההון
סך הון נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
מזה: מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רוחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
סך נכסי סיכון משוקללים

טבלה מספר 4 - הרכב ההון הפיקוחי : (המשך)

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 30 בספטמבר 2017	ליום 30 בספטמבר 2018
באחוזים		
10.2%	10.0%	10.5%
10.2%	10.0%	10.5%
15.2%	13.8%	14.9%

הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)

הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)

ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)

טבלה מספר 4 - הרכב ההון הפיקוחי : (המשך)

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2018	
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה
במיליוני ש"ח/באחוזים					
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים					

יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים

יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים

יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים

9.9%	9.9%	9.9%
9.9%	9.9%	9.9%
13.4%	13.4%	13.4%

סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)

השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה

השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה

זכויות שירות למשכנתאות מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהם מתחת לסף ההפחתה

-	-	-
-	-	-
-	-	-
57.1	37.0	54.4

תקרה להכללת הפרשות ברובד 2

הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה

התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית

הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה

התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים

90.7	91.5	93.0
91.1	92.6	96.6
-	-	-
-	-	-

טבלה מספר 4 - הרכב ההון הפיקוחי : (המשך)

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2018	
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה
הפניה למאן הפיקוחי		במיליוני ש"ח			
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר					

סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר

סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה

סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר

סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה

סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר

סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה

-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
170.6	170.6	136.5			
-	-	-			

טבלה מספר 5 - הרכב המאזן הפיקוחי :

[נדבך 3]

הפניה לרכיבי ההון הפיקוחיים	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 30 בספטמבר 2017	ליום 30 בספטמבר 2018
	במיליוני ש"ח		
	2,659.0	1,916.3	2,130.4
	858.3	1,020.9	1,308.7
	-	-	-
14	-	-	-
	858.3	1,020.9	1,308.7
	-	-	-
20	9,772.4	9,853.9	10,002.2
	(101.7)	(104.4)	(106.7)
	(90.7)	(91.5)	(93.0)
	(11.0)	(12.9)	(13.7)
	9,670.7	9,749.5	9,895.5
	150.6	148.2	154.1
	0.4	0.5	0.1
6	-	-	-
7	0.4	0.5	0.1
	64.0	54.8	3.1
	150.6	150.4	165.4
	83.5	65.9	79.0
9	69.5	53.0	57.3
8	-	-	-
	14.0	12.9	21.7
12	-	-	-
	67.1	84.5	86.4
	13,553.6	13,040.6	13,657.3

נכסים

מזומנים ופיקדונות בבנקים

ניירות ערך

מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאין
עולות על 10% מהון המניות של התאגיד
הפיננסימזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד
הפיננסי שאין עולות על סף הפחתה
מזה: ניירות ערך אחרים

ניירות ערך שנשאלות או נרכשו במסגרת

הסכמי מכר חוזר

אשראי לציבור

הפרשה להפסדי אשראי

מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת
ברובד 2מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון
הפיקוחי

אשראי לציבור, נטו

בניינים וציוד

נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

מזה: מוניטין

מזה: נכסים בלתי מוחשיים אחרים

נכסים בגין מכשירים נגזרים

נכסים אחרים

מזה: נכסי מס נדחה

מזה: נכסי מס נדחה למעט אלו המיוחסים
להפרשי עיתוימזה: התחייבות בגין מס נדחה בגין נכסים בלתי
מוחשיים

מזה: נכסי מס נדחה אחרים

מזה: עודף עתודה על יעודה

מזה: נכסים אחרים נוספים

סך כל הנכסים

טבלה מספר 5 - הרכב המאזן הפיקוחי : (המשך)

[נדבך 3]

הפניה לרכיבי ההון הפיקוחיים	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 30 בספטמבר 2017	ליום 30 בספטמבר 2018	
	במיליוני ש"ח			
	10,560.1	10,462.4	10,422.6	התחייבויות והון
	33.6	37.8	35.1	פיקדונות הציבור
	0.5	-	325.0	פיקדונות מבנקים
	34.4	147.0	208.4	פיקדונות הממשלה
	1,872.2	1,366.2	1,620.7	ניירות ערך שנשאלו
			188.9	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
	180.1	179.7		מזה: כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי
	316.9	212.4	275.4	מזה: כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי
18A	234.9	129.2	237.4	מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
			38.0	מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
18B	82.0	83.2		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	66.2	58.0	5.8	מזה: בגין סיכון האשראי העצמי
11	-	-	-	התחייבויות אחרות
	149.3	140.1	153.7	מזה: התחייבות בגין מס נדחה המיוחסת לפנסיה
13	-	-	-	סך כל ההתחייבויות
	12,716.3	12,211.5	12,771.3	
	837.3	829.1	886.0	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
	837.3	829.1	886.0	מזה: הון מניות רגילות
1	226.8	226.8	226.8	מזה: הון מניות רגילות ופרמיה
3	612.2	601.3	662.2	מזה: עודפים
4	(1.7)	1.0	(3.0)	מזה: רווח כולל אחר מצטבר
	(1.5)	0.9	(1.5)	מזה: רווחים בגין התאמות בגין הטבות לעובדים
	(0.2)	0.1	(1.5)	מזה: רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות ערך למכירה לפי שווי הוגן
10	-	-	-	מזה: הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
	-	-	-	מזה: הפסדים נטו מהתאמות מתרגום דוחות כספיים
2	-	-	-	מזה: קרנות הון
	-	-	-	מזה: הון מניות בכורה
15A	-	-	-	מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
	-	-	-	מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
15B	-	-	-	מזה: מכשירים הוניים אחרים
16A	-	-	-	מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
	-	-	-	מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
16B	-	-	-	זכויות שאינן מקנות שליטה*
	-	-	-	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי רובד 1
5	-	-	-	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון רובד 1 נוסף
17	-	-	-	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון רובד 2
19	-	-	-	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שלא ניתן לייחס להון הפיקוחי
	837.3	829.1	886.0	סך כל ההון העצמי
	13,553.6	13,040.6	13,657.3	סך כל ההתחייבויות וההון

טבלה מספר 6 - דוח תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי:

[EDTF]

דוח זה נועד לספק מידע בדבר התנועות שחלו במהלך תקופת הדיווח ברכיבי ההון הפיקוחי. הדוח מבוסס על יתרות שנכללו במסגרת הדוח הכספי ומוצג בהתאם ליתרות רכיבי ההון המשמשות לחישוב ההון הפיקוחי בכפוף להסדרי הוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ספטמבר 2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ספטמבר 2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017
במיליוני ש"ח				

הון עצמי רובד 1

יתרת פתיחה לתחילת התקופה

839.5	822.9	803.7	800.4	800.4
הון מניות רגילות שהונפק על-ידי התאגיד הבנקאי	-	-	-	-
רווח השנה המיוחס לבעלי מניות האם	32.3	70.2	12.5	26.1
דיבידנד שחולק	(5.7)	(14.5)	-	(7.1)
דיבידנד שהוכרז וטרם שולם	(0.6)	(1.3)	0.5	1.8
תנועה ברווח כולל אחר	(0.4)	(1.3)	0.5	1.6
מזה: הפרשי תרגום	(0.2)	-	-	0.2
מזה: זמין למכירה	0.1	0.3	0.1	0.3
מזה: התאמות בגין הטבות לעובדים	-	-	-	-
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים אחרים	-	-	-	-
מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי	(1.4)	(7.7)	(1.1)	(5.8)
למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי	-	-	-	-
השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף	-	-	-	-
התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים	-	-	-	-
יתרת סגירה	864.2	864.2	815.7	815.7

הון רובד 2

יתרת פתיחה לתחילת התקופה

407.6	407.6	349.5	352.1	352.1
ירידה במכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	(41.2)	(44.0)	(48.3)	(51.2)
מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	0.4	2.5	(0.6)	0.3
הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס	1.6	2.3	3.3	2.7
התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים	-	-	-	-
יתרת סגירה לתום התקופה	368.4	368.4	303.9	303.9
סך הכל הון כולל	1,232.6	1,232.6	1,119.6	1,119.6

הלימות ההון [נדבך 3]

בהתאם להוראות בנק ישראל נדרשים הבנקים ליישם את מסגרת העבודה של ועדת בבאזל בנושא הלימות ההון כפי שמתעדכנת מעת לעת והכל בהתאם להוראות והנחיות של בנק ישראל ובהתאם להוראות מעבר שנקבעו על ידו לצורך היישום. הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות אלו מיושמות בהתאם להסדרי מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

הוראות באזל III, בדומה להוראות באזל II שקדמו להן, מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות בגין סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי.
- נדבך שני – תהליך ה-ICAAP ותהליך סקירת הפיקוח (SREP).
- נדבך שלישי - משמעת שוק.

הנדבך הראשון מאפשר, לצורך חישוב דרישות ההון, שימוש במספר גישות למדידת רכיבי סיכון בגין סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים: הגישה הסטנדרטית (Standardized Approach) או גישות מתקדמות יותר, המבוססות על מודלים פנימיים של דירוג לקוחות ואמידת סיכונים תפעוליים. הגישות המתקדמות כפופות לאישור מפורש של המפקח על הבנקים.

טבלה מספר 7 - פירוט לגבי הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי:

[נדבך 3]

קטגוריה	גישת הבנק לחישוב ההון
סיכון אשראי	גישה סטנדרטית
סיכונים שוק	גישה סטנדרטית
סיכון תפעולי	גישה סטנדרטית
סיכון אשראי צד נגדי	גישה החשיפה הנוכחית

לפירוט נרחב בדבר **הנדבך השני והנדבך השלישי** ראה את הדוח על הסיכונים לשנת 2017.

יחס ההון לרכיבי סיכון

[נדבך 3]

יחס הון מינימלי וניהול היחס המזערי של הלימות ההון:

כאמור, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ליום 30 בספטמבר 2018 עומד על 10.2% בהשוואה ליחס של 10.0% ליום 30 ספטמבר 2017 וליחס של 10.2% בסוף שנת 2017.

בהתאם להנחיות המפקח המצוינות לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 מזערי הנדרש מהבנק ליום 30 בספטמבר 2018 הינו 9.9%.

קביעת יעדי ההון מהווה שלב התחלתי ומהותי בתהליך תכנון ההון כאשר, יתר השלבים נגזרים ממנו שכן יעד ההון המזערי שקבע בנק ישראל מהווה, למעשה, מגבלת תכנון. יעד ההון נקבע תוך התחשבות בסביבה הרגולטורית, העסקית והארגונית של הבנק. בהמשך לאמור לעיל ובמסגרת דיוני, הנחה הדירקטוריון את ההנהלה להכין תכנית ליחסי הלימות הון ארוכי טווח הבנויים על מתווה עולה בו יחס הון רובד 1 יגיע לשיעור של 10.5% בסוף שנת 2019.

במסגרת תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) לשנת 2018, שצפוי להסתיים בחודש ינואר 2019, דירקטוריון הבנק יבחן את יעדי ההון הנ"ל.

הון רובד 2

יתרת כתבי התחייבויות נדחים שהונפקו לציבור ופיקדונות נדחים שגויסו ממשקי בית ומלקוחות מוסדיים, הנכללת בהון רובד 2 לאחר ניכויים לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי הסיכון, הסתכמה ב-30 בספטמבר 2018 ב-275 מיליוני ש"ח, לעומת 317 מיליוני ש"ח בתום שנת 2017.

ביום 9 בספטמבר 2016 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברת בת בשליטה ובבעלות מלאה של הבנק (להלן: "חברת הבת"), 128.4 מיליוני ש"ח כתבי התחייבות נדחים מותנים, סדרה 11 מסוג COCO (Contingent Convertibles) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן.

ביום 11 בדצמבר 2017 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ 105.9 מיליוני ש"ח, כתבי התחייבות נדחים מותנים סדרה 12 מסוג COCO (Contingent Convertibles) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הוראות נב"ת 202 ומוכרים על-ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2. לפירוט נוסף בדבר תנאי הכתב ופרטי ההנפקה ראה [ביאור 21 לדוחות הכספיים לשנת 2017](#).

חלוקת דיבידנד

לפירוט בדבר מדיניות ומגבלות בחלוקת הדיבידנדים ראה [ביאור 16 לדוחות הכספיים לרבעון 3 2018](#).

טבלה מספר 8 - רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי:
[נדבך 3]

מדידת החשיפות לסיכונים השונים מבוססת על יתרות בספרי הבנק כפי שנערכו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים החלים על הבנק ובהתאם להנחיות החישוב הספציפיות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 209-203. המדידה עשויה להשתנות בהתאם לשינויים בכללים ובהוראות אלו וכן שינויים נוספים כגון: שינויים בגודל ותמהיל התיק, שינוי באיכות התיק ונתונים כלכליים, וכן שינויים בשיטות החישוב לרבות שיטות להפחתת סיכון (CRM). חשיפות הסיכון המוצגות להלן מבוססות על הכללים שהוגדרו לצורך חישוב ההון הפיקוחי הדרוש במסגרת נדבך 1 על מנת לתמוך בסיכונים אלו.

31 בדצמבר 2017		30 בספטמבר 2017		30 בספטמבר 2018	
נכסי סיכון	דרישות הון(3)	נכסי סיכון	דרישות הון(2)	נכסי סיכון	דרישות הון(1)
במיליוני ש"ח					
2.3	17.1	2.2	16.3	2.3	16.8
-	0.3	-	0.3	0.7	5.5
2.4	17.9	3.1	22.9	8.3	62.0
-	-	-	-	-	-
207.6	1,546.7	216.5	1,614.5	192.4	1,435.0
0.4	2.9	0.4	3.1	-	0.2
154.5	1,151.6	157.3	1,172.8	166.0	1,238.1
15.4	115.0	15.4	114.9	14.3	106.5
550.1	4,099.3	543.9	4,055.6	563.0	4,198.8
-	-	-	-	-	-
44.5	331.4	38.4	286.6	44.8	334.2
0.5	4.0	0.7	4.9	-	0.2
977.7	7,286.2	977.9	7,291.9	992.0	7,397.5
5.7	42.8	8.7	64.7	5.7	42.6
103.1	768.5	102.3	762.8	109.3	815.1
1,086.5	8,097.5	1,088.9	8,119.4	1,107.0	8,255.1
	822.9		815.7		864.2
	1,230.5		1,119.6		1,232.6

סיכון אשראי

חובות של ריבונות
חובות של ישויות סקטור ציבורי
חובות של תאגידים בנקאיים
חובות של חברות ניירות ערך
חובות של תאגידים
חובות בבטיחות נדל"ן מסחרי
חובות קמעונאיות ליחידים
חובות של עסקים קטנים
חובות בגין משכנתאות לדיור
חובות בגין איגוח
נכסים אחרים
סיכון CVA

סך הכל בגין סיכון אשראי**סיכונים שוק****סיכון תפעולי****סך נכסי הסיכון****הון עצמי רובד 1****הון כולל****באחוזים**

10.2	10.0	10.5	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.2	13.8	14.9	יחס הון כולל לרכיבי סיכון
9.9	9.9	9.9	יחס הון עצמי מזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים(4)
13.4	13.4	13.4	יחס הון כולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים(4)

- (1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים בשיעור של 13.4%.
- (2) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים בשיעור של 13.4%.
- (3) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים בשיעור של 13.4%.
- (4) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 הינם 9% ו-12.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

מידע נוסף על נכסים משוקללים בסיכון

[EDTF]

פעילויות עסקיות של הבנק כפי שתוארו לעיל יוצרות לבנק חשיפות בעלות אופי שונה ומחייבות הקצאת הון שונה. ניתוח כמותי שלהלן מאפשר להבין התפלגות של נכסי הסיכון, עבור סוג נכס סיכון, בין קווי הפעילות השונים. לצורך הצגת הקשר שבין פעילויות עסקיות של הבנק כפי שבאות לידי ביטוי בדוח הכספי לבין דרישות ההון של הבנק, הגילוי של נכסי הסיכון לפי חלוקה לפעילויות העסקיות השונות של הבנק בוצע בהתאם לקווי הפעילות של הבנק כפי שהוצגו **בביאור 12 בדבר מגזרי פעילות פיקוחיים בדוחות הכספיים של הבנק.**

טבלה מספר 9 - נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עסקיות:

[EDTF]

30 בספטמבר 2018							
במיליוני ש"ח							
מחסי	בנקאות	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים וגדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי ואחר	סך הכל	
5,570.4	1.5	779.7	631.1	-	414.8	7,397.5	סיכון אשראי
-	-	-	-	-	42.6	42.6	סיכונים שוק
411.1	9.9	77.3	33.9	4.8	278.0	815.0	סיכון תפעולי
5,981.5	11.4	857.0	665.0	4.8	735.4	8,255.1	סך הכל

30 בספטמבר 2017							
במיליוני ש"ח							
מחסי	בנקאות	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים וגדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי ואחר	סך הכל	
5,322.9	1.4	1,003.0	583.4	-	381.2	7,291.9	סיכון אשראי
-	-	-	-	-	64.7	64.7	סיכונים שוק
505.2	15.8	102.1	45.9	37.7	56.1	762.8	סיכון תפעולי
5,828.1	17.2	1,105.1	629.3	37.7	502.0	8,119.4	סך הכל

31 בדצמבר 2017							
במיליוני ש"ח							
מחסי	בנקאות	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים וגדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי ואחר	סך הכל	
5,302.8	1.5	1,002.6	551.2	-	428.1	7,286.2	סיכון אשראי
-	-	-	-	-	42.8	42.8	סיכונים שוק
515.1	15.7	99.5	46.2	34.4	57.6	768.5	סיכון תפעולי
5,817.9	17.2	1,102.1	597.4	34.4	528.5	8,097.5	סך הכל

טבלה מספר 10 - תנועה בנכסים משוקללים בסיכון:

[EDTF]

הטבלה שלהלן מציגה שינויים שחלו בנכסי סיכון של הבנק במהלך התקופה המדווחת לפי סוג נכס סיכון.

- שינוי ב"גידול התיק" נועד לשקף גידול בחשיפה שנבע מגידול בהיקף הפעילות. במסגרת זו נכללים גם השפעות שע"ח ככל שהיו ומרכיב ה-CVA.
- שינוי ב"איכות התיק" כולל גידול/קיטון באוכלוסיית החובות בכשל ו/או בנכסים לגביהם חלה ירידה בדירוג אשר מחייבת דרישות הון גבוהות יותר.
- "רכישות ומכירות" כוללות פעילות מכירת חשיפות, ככל שהיו, או השפעות מפעילות מכירה או רכישה של חברות מאוחדות.
- "שינויים במתודולוגיה" מתייחס לשינויים שחלו בגין הוראות רגולטוריות חדשות בנוגע להקצאת ההון ו/או שינויים אחרים, כגון שיטות הפחתת סיכון אשראי או קיזוזים שלא יושמו קודם לכן אשר מהווים שינוי מדיניות, ככל שהיו. במהלך התקופה הבנק לא הפעיל שיטות CRM חדשות.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018

סיכון אשראי*	סיכוני שוק	סיכון תפעולי	סך הכל
במיליוני ש"ח			
7,302.5	110.3	786.3	8,199.1
45.6	(67.7)	28.7	6.6
49.4	-	-	49.4
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
7,397.5	42.6	815.0	8,255.1

יתרת פתיחה ליום 1 ביולי

שינוי כתוצאה מגידול בתיק
שינוי באיכות התיק
רכישות ומכירות
שינוי מתודולוגיה
אחר

יתרת סגירה ליום 30 בספטמבר

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018

סיכון אשראי*	סיכוני שוק	סיכון תפעולי	סך הכל
במיליוני ש"ח			
7,286.2	42.8	768.5	8,097.5
64.4	(0.2)	46.5	110.7
46.9	-	-	46.9
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
7,397.5	42.6	815.0	8,255.1

יתרת פתיחה ליום 1 בינואר

שינוי כתוצאה מגידול בתיק
שינוי באיכות התיק
רכישות ומכירות⁽¹⁾
שינוי מתודולוגיה
אחר

יתרת סגירה ליום 30 בספטמבר

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

סיכון אשראי*	סיכוני שוק	סיכון תפעולי	סך הכל
במיליוני ש"ח			
7,155.7	53.0	760.7	7,969.4
125.6	11.7	2.1	139.4
10.6	-	-	10.6
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
7,291.9	64.7	762.8	8,119.4

יתרת פתיחה ליום 1 ביולי

שינוי כתוצאה מגידול בתיק
שינוי באיכות התיק
רכישות ומכירות
שינוי מתודולוגיה
אחר

יתרת סגירה ליום 30 בספטמבר

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

סיכון אשראי*	סיכוני שוק	סיכון תפעולי	סך הכל
במיליוני ש"ח			
7,148.4	21.2	753.9	7,923.5
120.4	43.5	8.9	172.8
23.1	-	-	23.1
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
7,291.9	64.7	762.8	8,119.4

יתרת פתיחה ליום 1 בינואר

שינוי כתוצאה מגידול בתיק

שינוי באיכות התיק

רכישות ומכירות

שינוי מתודולוגיה

אחר

יתרת סגירה ליום 30 בספטמבר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סיכון אשראי*	סיכוני שוק	סיכון תפעולי	סך הכל
במיליוני ש"ח			
7,148.4	21.2	753.9	7,923.5
84.4	21.6	14.6	120.6
53.4	-	-	53.4
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
7,286.2	42.8	768.5	8,097.5

יתרת פתיחה ליום 1 בינואר

שינוי כתוצאה מגידול בתיק

שינוי באיכות התיק

רכישות ומכירות

שינוי מתודולוגיה

אחר

יתרת סגירה ליום 31 בדצמבר

* סיכון אשראי נמדד בהתאם לחשיפות אשראי משוקללות בסיכון נטו מהשפעת שיטות להפחת סיכונים אשראי (CRM).
(1) ביום 1 בפברואר 2018 מכר הבנק בעסקת המחאת מכר בלתי חוזרת 50% מתיק הלוואות לדיור בסך של 600 מיליון ש"ח. ראה באור 1.5 בדבר אירועים לאחר תאריך המאזן בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2017.

יחס מינוף [נדבך 3]

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 של המפקח על הבנקים בנושא יחס מינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון. יחס המינוף נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי בכדי למנוע תהליכי הגדלת מינוף העלולים לפגוע במערכת הפיננסית ובכלכלה, ולחזק את דרישות ההון מבוססות סיכון.

יחס המינוף מוגדר כמדידת ההון (מונה) מחולק במדידת החשיפה (מכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.

מדידת ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 (ההון הפיקוחי).

מדידת החשיפה לצורך יחס מינוף תהיה בדרך כלל עקבית עם הערכים החשבונאיים, כאשר:

- חשיפות מאזניות וחשיפות של פריטים שאינם נגזרים יכללו במדידת החשיפות בניכוי הפרשות פרטניות והתאמות שווי;
- לא יותרו קיזוזי הלוואות ופיקדונות.

תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד.

יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 עומד בסוף הרבעון הנוכחי על 6.0%.

טבלה מספר 11 - השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף:
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018
במיליוני ש"ח		
13,553.6	13,040.6	13,657.4
-	-	-
-	-	-
43.8	42.5	-
-	-	-
740.5	731.1	727.8
76.3	78.1	71.2
14,414.2	13,892.3	14,456.3

סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים,
הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת
האיחוד לצרכים פיקוחיים
התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח
לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמה: עסקאות רכש חוזר
והלוואות מובטחות דומות אחרות)
התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ
מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
התאמות אחרות

חשיפה לצורך יחס המינוף**טבלה מספר 12 - יחס המינוף:**
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018
במיליוני ש"ח		
13,580.3	13,077.3	13,747.2
(14.4)	(13.4)	(21.8)
13,565.9	13,063.9	13,725.4

חשיפות מאזניות
נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות
בטחונות)
סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
סך החשיפות המאזניות (למעט בגין נגזרים
ועסקאות מימון ניירות ערך)

100.0	90.4	0.7
7.8	6.9	0.4
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
107.8	97.3	1.1

חשיפות בגין נגזרים
עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל
העסקאות בגין נגזרים
גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים
במאזן בהתאם להוראות דיווח לציבור
(ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות
בנגזרים)
(רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי
הלקוח)
סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
(קיצוץים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי
אשראי שנכתבו)
סך החשיפות בגין נגזרים

-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-

חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיצוץים), לאחר
התאמות בגין עסקאות שמתפלות כמכירה חשבונאית
(סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו
בגין עסקאות מימון ניירות ערך)
חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי בגין נכסי מימון ניירות ערך
חשיפות בגין עסקאות כסוכן

סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך

טבלה מספר 12 - יחס המינוף: (המשך)
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2018
במיליוני ש"ח		
1,930.1 (1,189.6) 740.5	1,894.0 (1,162.9) 731.1	1,827.4 (1,099.5) 727.8
822.9 14,414.2	815.7 13,892.3	864.2 14,456.3
יחס המינוף באחוזים		
5.7%	5.9%	6.0%

חשיפות חוץ מאזניות אחרות
חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
(התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)

פריטים חוץ מאזניים

הון וסך החשיפות
הון רובד 1
סך החשיפות

יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

בחישוב יחס המינוף לרוב אין פער בין סך הנכסים במאזן לבין החשיפות המאזניות ששימשו לחישוב יחס המינוף, למעט ההפרשה הקבוצתית שהוספה לחשיפות המאזניות לצורך החישוב.

חשיפות סיכון, הערכה וניהול הסיכונים**ממשל תאגידי לניהול הסיכונים [EDTF]**

הממשל התאגידי התומך בניהול הסיכונים וההון בבנק מתחלק לשתי רמות: ברמה הראשונה נמצא הדירקטוריון, אשר מחזיק באחריות העליונה לניהול הסיכונים וההון, ברמה השנייה נמצאת הנהלת הבנק הבכירה, אשר מוציאה לפועל את מדיניות ניהול הסיכונים תוך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

ממשל תאגידי לניהול הסיכונים כולל את משתתפי מערך ניהול הסיכונים וכולל הגדרת האחריות והתפקידים של כל אחד מהם. מסגרת זו מתבססת על ארבעה קווים מרכזיים, מעגל הפיקוח ושלושה קווי הגנה.

ביום 28 בפברואר, 2018, הודיעה גב' דפנה לנדאו, סמנכ"ל, מנהלת הסיכונים הראשית, מנהלת חטיבת הסיכונים וכן חברת הנהלה על סיום עבודתה בבנק. גב' לנדאו חדלה לכהן כנושאת משרה בבנק ביום 31 במאי, 2018.

ביום 27 במרץ, 2018, אישר דירקטוריון הבנק את המינויים הבאים:

מינויו של אריאל לוינגר לסמנכ"ל, מנהל הסיכונים הראשי, מנהל חטיבת הסיכונים וכן חבר הנהלה, בכפוף לכך שהמפקחת על הבנקים לא הודיעה על התנגדותה למינוי או שהודיעה על הסכמתה. ביום 7 במאי, 2018 התקבלה הודעת המפקחת על הבנקים כי אין לה התנגדות למינוי. מר לוינגר החל לכהן בתפקידו ביום 1 ביוני, 2018.

לפירוט בדבר ממשל תאגידי לניהול הסיכונים, המבנה הארגוני והחלוקה לפי עקרון שלוש קווי ההגנה ומעגלי הפיקוח. כמו כן, במהלך התקופה לא חלו שינויים בתרבות הסיכונים ובתאבון הסיכון של הבנק. **הרחבה נוספת ניתן לראות בדוח על הסיכונים לשנת 2017.**

סיכון אשראי [נדבך 3]**סקירה של הסיכון ושל אופן ניהולו**

סיכון האשראי הוא הסיכון לפגיעה בשווי הבנק הנובע מהפוטנציאל שלווה או צד נגדי של הבנק ייכשל בעמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו או עקב הרעה באיכות הלווים ושוי הביטחונות שהועמדו על ידם.

פעילות האשראי לציבור מנוהלת במספר מגזרים עיקריים הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות והשירותים הבנקאיים הנדרשים להם וכן ביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מסוגי הלקוחות:

- מגזר משקי הבית, לקוחות הפעילות הבינלאומית ולקוחות מסחריים נמצאים באחריות החטיבה הקמעונאית.
- מגזר עסקי, בעיקר בתחום ליווי פרויקטים בנדל"ן, נמצאים באחריות מחלקת סקטור הנדל"ן הכפופה למנכ"ל הבנק.

סיכון האשראי הוא הסיכון העיקרי של הבנק. מהותיות סיכון זה תואמת את עסקי הליבה של הבנק. הסיכון בא לידי ביטוי בפעילות מול לקוחות קמעונאיים, כ-90% מהפעילות, גם מול לקוחות עסקיים ובפעילות הנוסטרו. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומדיניות אשראי המאפשרות מדי שנה על-ידי הדירקטוריון.

במהלך התקופה לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון האשראי של הבנק. להרחבה ניתן לראות **בדוח על הסיכונים לשנת 2017.**

הלימות ההון בגין סיכון אשראי

בחישוב הלימות ההון פועל הבנק בהתאם להוראות 201-211 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בדבר מדידה והלימות ההון ומקזז מהאשראי לציבור בטחונות המותרים בניכוי על פי הוראות אלו.

בחישוב זה, על פי הוראה 203, מתייחס הבנק לשלושה מכשירי CRM מרכזיים, על פי הנחיות באזל, הבהרות בנק ישראל ובהתאם לחוות דעת משפטית. הראשון הוא פיקדונות וחסכונות שהוקמו ומנוהלים בבנק, השני הוא ערבויות צד ג' אשר מבטיחות חשיפות של לקוחות הבנק והשלישי הוא ניירות ערך סחירים.

הפיקדונות והחסכונות אשר יכולים לשמש כמבטיחי אשראי הינם פיקדונות אשר מסומנים במערכת הבנק כמשועבדים כאשר בעל

הפיקדון הוא גם בעל החשיפה, וכן פיקדונות אשר רשומים במערכת הבנק ושועבדו לטובת הבנק, כאשר בנוסף השעבוד נרשם ברשם המשכונות או רשם החברות, לפי העניין. קיזוז הפיקדונות והחסכונות מסך האשראי לציבור נעשה בהתאם לעמידת הבטוחה בהוראות האמורות.

בדבר שינויים מרכזיים שחלו בדרישות הלימות ההון בגין הלוואות לדיור מסוימות ראה פרק "ממשל תאגידי" בדוחות הכספיים של הבנק לרבעון 3 2018. לעדכון זה לא הייתה השפעה מהותית על הלימות ההון של הבנק.

ריכוזיות האשראי

סיכון הריכוזיות הוא סיכון הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי. במטרה לצמצם את סיכון הריכוזיות פועל הבנק לפיזור תיק האשראי בין לווים רבים מענפי משק שונים. ריכוזיות האשראי בבנק באה לידי ביטוי במספר היבטים עיקריים:

סיכון ריכוזיות לווים, סיכון ריכוזיות ענפי משק, סיכון ריכוזיות גיאוגרפית וסיכון ריכוזיות מגזרי.

לפירוט על אופן ניהול הסיכון ריכוזיות ומאפיינים של כל קבוצת הסיכון ראה את הדוח על הסיכונים לשנת 2017.

טיפול באשראי בעייתי

זיהוי וטיפול באשראי בעייתי

כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכוני האשראי, קיימת מתודולוגיה לאיתור וזיהוי חובות בעייתיים המיושמת בכל קווי העסקים. המתודולוגיה כוללת תהליך שוטף מסודר ומובנה, שבמסגרתו נערכת סריקה יסודית של תיק האשראי, תוך שימוש בקריטריונים המהווים התראה מוקדמת להפיכתו של חוב לבעייתי.

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים באופן איתור החובות הבעייתיים וסיווגם וכן בשיטות הטיפול החשבונאי בחובות בעייתיים. לרבות שיטה למדידת ההפרשה להפסדי אשראי.

ליתר פירוט בנושאים אלה ראה בדוח על הסיכונים לשנת 2017 ובביאור מדיניות חשבונאית של הבנק שנכלל בדוח לשנת 2017.

הלוואות לאנשים פרטיים ללא הלוואות לדיור

הלוואות צרכניות סולו ניתנות ללקוחות פרטיים, תושבי ישראל המבקשים לקבל אשראי לכל מטרה, לתקופה קצובה. עיקר האשראי ניתן ללקוחות שמנהלים את חשבון העו"ש שלהם בבנק אחר באמצעות הדיגיטל או סניפי הבנק. לקוחות אלו מדורגים על פי מודל החיתום ביום מתן ההלוואה בבנק.

הבנק מנהל מיזם למכירת אשראי צרכני בנקודות מכירה קמעונאיות ובכך נותן מענה ללקוחות המבקשים לרכוש מוצרים במימון בנקאי באמצעים דיגיטליים. מהלך זה מאפשר לבנק להרחיב את הפיזור הגיאוגרפי שלו, תוך הגעה לקהל לקוחות נוסף.

יתרת ההלוואות הצרכניות סולו ללקוחות עו"ש פעילים בבנק ליום 30 בספטמבר 2018 עומדת על כ-137.8 מיליוני ש"ח (כ-12% מיתרת האשראי) לעומת יתרה של כ-158.8 מיליוני ש"ח (כ-16% מיתרת האשראי) ליום 30 בספטמבר 2017 וכ-145.7 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 (כ-15% מיתרת האשראי).

הפעילות מאופיינת בפיזור רב של לקוחות אשר לכל אחד מהם ניתן אשראי בסכום נמוך יחסית, ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד. במהלך 2017 עודכן מודל החיתום באופן שאפשר הגדלת סכומי החשיפה ללקוח פרטי עד 150 אלפי ש"ח ללווים אשר פרופיל הסיכון שלהם מאפשר זאת ע"פ המודל.

הלוואות אלו ניתנות על בסיס ריבית הפריים ולפיכך חשופות לשינויים בריבית. עם זאת, תקופת ההלוואה ככלל הינה עד 6 שנים כאשר המח"מ הממוצע עומד על 2.7 שנים (ללא הנחת פירעון מוקדם) וסכום ההחזר החודשי לרוב נמוך יחסית, ולכן חשיפת הלקוח לגידול בתשלומים עקב העלאת ריבית הינה בסיכון נמוך יחסית.

כמו כן הרוב המוחלט של ביצועי האשראי הצרכני סולו מאופיין ביחס החזר הלוואה מבוקשת להכנסה הכוללת בשיעור של עד 20%. בהתאם למדיניות האשראי של הבנק, הבנק בוחן גם את היחס בין סך ההחזר של כלל התחייבויות הלקוח לבין סך ההכנסה הכוללת של הלקוח.

לפרטים אודות תהליך מתן האשראי להלוואות צרכניות סולו ופיקוח ומעקב אחר מאפייני הסיכון, ראה דו"ח הדירקטוריון והנהלה של הבנק לשנת 2017.

לגבי התפתחות יתרות אשראי לאנשים פרטיים לרבות מדדי סיכון מרכזיים מסוימים, ראה פרק "סקירת סיכונים בתיק ההלוואות לאנשים פרטיים – ללא הלוואות לדיור" בדוח דירקטוריון והנהלה לרבעון 3 2018.

הלוואות לדיור

במסגרת ניהול סיכוני אשראי לדיור, הבנק נוקט אמצעים שונים להפחתת סיכונים הנובעים ממתן האשראי. הבנק קבע במסגרת מדיניות האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיור בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. הפרמטרים העיקריים להגדרת תיאבון הסיכון בתחום הלוואות לדיור הינם: שיעור המימון (LTV), מיקום הנכס, יחס החזר מהכנסה (PTI), מטרת ההלוואה ותקופת ההלוואה. הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות לנוכח תיאבון הסיכון שקבע. לפרטים נוספים על האשראי לדיור ראה דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים רבעון 3 2018.

טבלה 13 - התפתחות ביצועי האשראי לדיור

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30/09/17	31/12/17	31/03/18	30/06/18	30/09/18	
במיליוני ש"ח					
383	294	405	345	375	ביצועים במטבע ישראלי
16	27	12	45	7	ביצועים במט"ח
399	321	417	390	383	סה"כ ביצוע (2)
21%	(20%)	30%	(7%)	(2%)	אחוז השינוי ביחס לתקופה קודמת

טבלה 14 - נתונים כלליים על ביצועי משכנתאות לדיור

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30/09/17	31/12/17	31/03/18	30/06/18	30/09/18	
28%	28%	30%	33%	33%	אחוז ביצועים בריבית משתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
256	250	267	267	261	תקופת ההלוואה ממוצעת בחודשים
5,304	5,815	5,926	6,011	5,238	הכנסה לנפש בממוצע בהלוואות במטבע ישראלי (ש"ח)

התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור מימון הנכס (LTV) (2)

86%	90%	87%	83%	84%	0%-60%
16%	10%	13%	17%	16%	61%-75%
(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	מעל 75%

התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור החזר מהכנסה (PTI) בהלוואות למטרת מגורים (2)

29%	27%	29%	27%	29%	שיעור החזר מהכנסה (PTI) ממוצע
99%	100%	100%	100%	100%	עד 40%
1%	0%	0%	0%	0%	מעל 40%
-	-	-	-	-	מזה: אחוז הביצועים בעלי שיעור מימון מעל 60% ושיעור החזר מעל 40%

התפלגות מספר הסכמים על פי סכום ביצוע (באלפי ש"ח)

43%	41%	45%	41%	40%	0-500
38%	40%	37%	39%	40%	500-1,000
19%	19%	18%	20%	20%	מעל 1,000 (1)
744	736	705	726	765	סכום הסכמים ממוצע

הלוואות בסך העולה על 2 מיליון ש"ח להלוואה

מספר הלוואות	9	13	9	8	17
סכום כולל (מיליוני ש"ח)	22	35	29	21	47

- (1) הלוואות חדשות בלבד כולל הלוואות לקבוצות רכישה
(2) הנתונים לפי דיווח 876 לפיקוח על הבנקים
(3) פחות מ- 1%

מידע בדבר חשיפות אשראי:

טבלה מספר 15 - חשיפות סיכון אשראי ברוטו לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי⁽¹⁾:
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2017		30 בספטמבר 2017		30 בספטמבר 2018		
חשיפות סיכון	חשיפות סיכון	חשיפות סיכון	חשיפות סיכון	חשיפות סיכון	חשיפות סיכון	
אשראי ברוטו ממוצעת	אשראי ברוטו (2)	אשראי ברוטו ממוצעת	אשראי ברוטו (2)	אשראי ברוטו ממוצעת	אשראי ברוטו (2)	
במיליוני ש"ח						
11,965.0	12,223.3	11,995.1	11,521.6	11,824.5	11,951.8	הלוואות (3)
802.7	640.5	983.0	743.5	898.0	1,047.4	אגרות חוב (4)
116.0	97.5	137.6	93.9	27.7	3.8	עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים (5)
2,048.5	2,124.3 ⁽⁷⁾	1,907.4	2,053.1 ⁽⁷⁾	1,990.5	1,841.8 ⁽⁷⁾	חשיפות חוץ מאזניות (2)
505.5	504.2	493.3	539.1	519.5	488.3	נכסים אחרים (6)
15,437.7	15,589.8	15,516.4	14,951.2	15,260.2	15,333.1	סך הכל

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
(2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי.
(3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים.
(4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
(5) שווי הוגן חיובי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של המכשירים הנגזרים.
(6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בנינים וציוד.

טבלה מספר 16 - סך החשיפות העיקריות למדינות זרות (1) (2):
[נדבך 3]

30 בספטמבר 2018

סך הכל חשיפה מאזנית	סך הכל חשיפה חוץ מאזנית ⁽¹⁾	סך הכל חשיפה במיליוני ש"ח	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים
265.2	-	265.2	-	-
18.8	-	18.8	-	-
18.6	1.0	19.6	-	-
41.7	0.7	42.4	-	-
8.9	-	8.9	-	-
18.1	-	18.1	-	-
32.5	-	32.5	-	-
54.4	-	54.4	-	-
458.2	1.7	459.9	-	-

מדינה
ארצות הברית
גרמניה
אנגליה
צרפת
קנדה
בלגיה
שווייץ
מדינות אחרות
סך הכל החשיפות למדינות זרות

30 בספטמבר 2017

סך הכל חשיפה מאזנית	סך הכל חשיפה חוץ מאזנית ⁽¹⁾	סך הכל חשיפה במיליוני ש"ח	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים
319.7	18.7	338.4	-	-
0.8	-	0.8	-	-
23.4	-	23.4	-	-
36.4	7.6	44.0	-	-
-	-	-	-	-
23.1	-	23.1	-	-
38.0	-	38.0	-	-
76.4	-	76.4	-	-
517.8	26.3	544.1	-	-

מדינה
ארצות הברית
גרמניה
אנגליה
צרפת
קנדה
בלגיה
שווייץ
מדינות אחרות
סך הכל החשיפות למדינות זרות

31 בדצמבר 2017

סך הכל חשיפה מאזנית	סך הכל חשיפה חוץ מאזנית ⁽¹⁾	סך הכל חשיפה במיליוני ש"ח	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים
305.0	4.8	309.8	-	-
0.2	-	0.2	-	-
24.0	-	24.0	-	-
36.3	6.9	43.2	-	-
20.2	-	20.2	-	-
14.9	-	14.9	-	-
11.0	-	11.0	-	-
67.7	-	67.7	-	-
479.3	11.7	491.0	-	-

מדינה
ארצות הברית
גרמניה
אנגליה
צרפת
קנדה
בלגיה
שווייץ
מדינות אחרות
סך הכל החשיפות למדינות זרות

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
(2) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

הבנק פועל בישראל בלבד. לאור זאת החשיפה למדינות זרות הינה באמצעות אשראי לתושבי חוץ, פיקדונות בבנקים והשקעה בניירות ערך זרים.
על פי מדיניות האשראי של הבנק, ההלוואות מוענקות לתושבים זרים בעלי מעמד סוציו-אקונומי גבוה, אשר הינם תושבי צפון אמריקה ומערב אירופה בעיקרם. לפירוט נוסף ראה פרק חשיפות למדינות זרות [בדוח הדירקטוריון וההנהלה של הדוחות הכספיים לרבעון 3 2018](#).

טבלה מספר 17 - פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים⁽¹⁾

30 בספטמבר 2018					
חשיפת אשראי (2) ברוטו	אחר	מעל 5 שנים	משנה עד חמש שנים	עד שנה	
במיליוני ש"ח					
11,951.8	-	5,336.8	3,087.3	3,527.7	הלוואות(3)
1,047.4	-	219.7	158.8	668.9	אגרות-חוב(4)
3.8	-	-	-	9.9	נגזרים(5)
(7) 1,841.8	-	110.9	489.5	1,241.4	חשיפות חוץ-מאזניות אחרות
488.3	154.1	79.0	30.4	224.8	נכסים אחרים(6)
15,333.1	154.1	5,746.4	3,766.0	5,672.7	סך הכל
30 בספטמבר 2017					
חשיפת אשראי (2) ברוטו	אחר	מעל 5 שנים	משנה עד חמש שנים	עד שנה	
במיליוני ₪					
11,521.6	-	5,033.0	3,114.1	3,374.5	הלוואות(3)
743.5	-	34.9	253.9	454.7	אגרות-חוב(4)
93.9	-	-	2.3	91.6	נגזרים(5)
(7) 2,053.1	-	128.4	539.3	1,385.5	חשיפות חוץ-מאזניות אחרות
539.1	148.2	65.9	32.3	292.7	נכסים אחרים(6)
14,951.2	148.2	5,262.2	3,941.9	5,598.9	סך הכל
31 בדצמבר 2017					
חשיפת אשראי (2) ברוטו	אחר	מעל 5 שנים	משנה עד חמש שנים	עד שנה	
במיליוני ש"ח					
12,223.3	-	5,062.1	3,101.3	4,059.9	הלוואות(3)
640.5	-	-	219.0	421.4	אגרות-חוב(4)
97.5	-	-	-	97.5	נגזרים(5)
2,124.3	-	122.8	554.8	1,446.7	חשיפות חוץ-מאזניות אחרות
504.2	150.6	83.5	33.6	236.5	נכסים אחרים(6)
15,589.8	150.6	5,268.4	3,908.7	6,262.1	סך הכל

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקאות בנגזרים (נטינג).
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
- (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות ביק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
- (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקאות בנגזרים (נטינג).
- (6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

טבלה מספר 18 - חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריות:

[נדבך 3]

30 בספטמבר 2018					
סך הכל	נכסים אחרים ⁽⁶⁾	חשיפות חוץ מאזניות ⁽⁷⁾	עסקאות במכשירים נגזרים ⁽⁵⁾	אג"ח ⁽⁴⁾	אשראי ⁽³⁾
במיליוני ש"ח					
2,808.3	-	-	-	1,033.7	1,774.6
11.0	-	-	-	11.0	-
148.6	-	10.5	1.9	2.7	133.5
1,985.3	-	1,009.8	1.9	-	973.6
0.2	-	-	-	-	0.2
1,732.5	-	190.8	-	-	1,541.7
148.6	-	7.0	-	-	141.6
8,010.2	-	623.7	-	-	7,386.4
488.3	488.3	-	-	-	-
15,333.1	488.3	1,841.8	3.8	1,047.4	11,951.8

סך הכל

30 בספטמבר 2017					
סך הכל	נכסים אחרים ⁽⁶⁾	חשיפות חוץ מאזניות ⁽⁷⁾	עסקאות במכשירים נגזרים ⁽⁵⁾	אג"ח ⁽⁴⁾	אשראי ⁽³⁾
במיליוני ש"ח					
2,299.9	-	-	-	742.9	1,556.9
0.6	-	-	-	0.6	-
65.2	-	-	4.2	-	60.9
2,391.3	-	1,182.4	89.6	-	1,119.2
3.1	-	-	-	-	3.1
1,771.4	-	329.3	-	-	1,442.1
162.8	-	10.2	-	-	152.7
7,717.9	-	531.2	-	-	7,186.7
539.1	539.1	-	-	-	-
14,951.2	539.1	2,053.1	93.9	743.5	11,521.6

סך הכל

חובות של ריבונות
חובות של ישויות סקטור ציבורי
חובות של תאגידים בנקאיים
חובות של תאגידים
חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
חובות קמעונאיים ליחידים
חובות של עסקים קטנים
חובות בגין משכנתאות לדירור
נכסים אחרים

חובות של ריבונות
חובות של ישויות סקטור ציבורי
חובות של תאגידים בנקאיים
חובות של תאגידים
חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
חובות קמעונאיים ליחידים
חובות של עסקים קטנים
חובות בגין משכנתאות לדירור
נכסים אחרים

טבלה מספר 18 - חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים⁽¹⁾: (המשך)

[נדבך 3]

31 בדצמבר 2017						
סך הכל	נכסים אחרים ⁽⁶⁾	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾ במיליוני ש"ח	עסקאות במכשירים נגזרים ⁽⁵⁾ במיליוני ש"ח	אג"ח ⁽⁴⁾	אשראי ⁽³⁾	
3,013.9	-	-	-	639.9	2,374.0	חובות של ריבוניות
0.6	-	-	-	0.6	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
54.7	-	14.7	3.2	-	36.8	חובות של תאגידים בנקאיים
2,349.2	-	1,256.5	94.3	-	998.4	חובות של תאגידים
2.9	-	-	-	-	2.9	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
1,729.9	-	320.8	-	-	1,409.1	חובות קמעונאיים ליחידים
162.0	-	11.0	-	-	151.0	חובות של עסקים קטנים
7,772.5	-	521.3	-	-	7,251.2	חובות בגין משכנתאות לדירור
504.2	504.2	-	-	-	-	נכסים אחרים
15,589.8	504.2	2,124.3	97.5	640.5	12,223.3	סך הכל

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
 (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי.
 (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים.
 (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
 (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים.
 (6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

טבלה מספר 19 - הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי:
[נדבך 3]

ליום 30 בספטמבר 2018									
במיליוני ש"ח									
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	חובות ^(ב)						
			חובות בפיגור של 30 עד 89 ימים	חובות בפיגור של 90 או יותר ימים	פגום ^(ה)	בעייתי, לא פגום ^(ד)	לא בעייתי ^(ג)	סך הכל חובות	סיכון אשראי כולל ^(א)
4.0	-	(1.0)	-	-	8.9	-	818.1	827.0	1,831.3
3.3	-	0.6	6.7	4.5	3.7	4.6	438.2	446.5	466.3
0.2	(0.1)	-	-	-	-	-	78.2	78.2	138.9
0.1	0.2	0.2	-	-	(0.0)	0.0	5.9	5.9	27.2
7.6	0.1	(0.2)	6.7	4.5	12.6	4.6	1,340.4	1,357.6	2,463.7
43.7	0.6	0.9	33.3	167.5	1.5	167.5	7,244.6	7,413.6	8,019.5
58.4	26.0	30.8	13.4	11.2	13.0	21.4	1,196.6	1,231.0	1,360.9
109.7	26.7	31.5	53.4	183.2	27.1	193.5	9,781.6	10,002.2	11,844.1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	5.2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,169.8
109.7	26.7	31.5	53.4	183.2	27.1	193.5	9,781.6	10,002.2	13,019.1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	114.5
109.7	26.7	31.5	53.4	183.2	27.1	193.5	9,781.6	10,002.2	13,133.6

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות - 10,002.2 מיליוני ש"ח, אג"ח - 1,300.9 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3.1 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 1,827.4 מיליוני ש"ח.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) לא בפיגור ו/או לא בסיווג השגחה מיוחדת, נחות או פגום.
- (ד) סיכון אשראי מאזני נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ה) לרבות חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי.
- (ו) כולל הלוואות לדיור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 229.9 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 320.6 מיליוני ש"ח.

לפירוט נוסף לגבי חשיפות לאשראי בעייתי ותנועה בהפרשה להפסדי אשראי, ראה דוח ההנהלה והדירקטוריון וביאורים 6 ו-13 לדוחות הכספיים לרבעון 3 2018.

לפירוט נוסף על חשיפות אשראי לפי ענפי משק, ראה דוח הדירקטוריון וההנהלה לרבעון 3 2018.

טבלה מספר 19 - הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי (המשך):
[נדבך 3]

ליום 30 בספטמבר 2017									
במיליוני ש"ח									
חובות (א)									
סיכון אשראי (א)	סך הכל חובות	לא בעייתי ^(א)	בעייתי, לא פגום ^(ד)	פגום ^(ה)	חובות של 90 ימים או יותר	חובות בפיגור של 30 ימים ועד 89	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
בינוי ונדל"ן – בינוי ^(ו)	1,868.3	865.8	844.4	-	21.4	-	(0.1)	0.2	5.3
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן	462.4	451.9	444.1	3.8	4.0	3.5	(0.6)	(0.2)	3.1
שירותים פיננסיים	369.6	133.4	133.4	-	-	-	(0.2)	-	0.2
מסחרי-ציבורי אחר	25.3	18.0	17.5	0.1	0.4	0.1	0.1	0.1	0.1
סך הכל מסחרי	2,725.6	1,469.1	1,439.4	3.9	25.8	3.6	(0.8)	0.1	8.7
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	7,745.1	7,213.9	7,070.2	142.4	1.3	142.4	(1.3)	(0.1)	43.6
אנשים פרטיים – אחר	1,330.5	1,170.9	1,134.9	21.6	14.4	10.6	34.2	30.0	55.2
סך הכל ציבורי	11,801.2	9,853.9	9,644.5	167.9	41.5	156.6	32.1	30.0	107.5
פעילות בישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
בנקים בישראל	1.9	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל	892.6	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל בישראל	12,695.7	9,853.9	9,644.5	167.9	41.5	156.6	32.1	30.0	107.5
בנקים בחו"ל	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל	121.1	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל	12,816.9	9,853.9	9,644.5	167.9	41.5	156.6	32.1	30.0	107.5

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, בישראל ומחוץ לישראל, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל (במיליוני ש"ח): חובות – 9,853.9, אג"ח – 1,014.3, נכסים בגין מכשירים נגזרים – 54.8 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה – 1,893.9.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) לא בפיגור ו/או לא בסיווג השגחה מיוחדת, נחות או פגום.
- (ד) סיכון אשראי מאזני נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ה) לרבות חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי.
- (ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה בסך של 192.3 מיליון ש"ח ומסגרות בסך של 265.3 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישת הנמצאות בהליכי בנייה.

טבלה מספר 19 - הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי (המשך):

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2017									
במיליוני ש"ח									
חובות ^(א)									
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים	חובות בפיגור של 90 או יותר ימים	פגום ^(ה)	לא בעייתי, לא פגום ^(ד)	לא בעייתי ^(ג)	סך הכל חובות	סיכון אשראי כולל ^(א)
5.0	0.1	(0.5)	-	-	21.2	-	796.1	817.3	1,829.8
2.7	(0.2)	(1.0)	0.5	2.7	4.0	2.7	431.6	438.3	488.8
0.1	-	(0.3)	-	-	-	-	87.2	87.2	324.8
0.1	-	-	-	-	0.5	0.1	10.3	10.9	29.6
7.9	(0.1)	(1.8)	0.5	2.7	25.7	2.8	1,325.2	1,353.7	2,673.0
43.4	0.1	(1.3)	26.2	152.4	1.3	152.4	7,124.4	7,278.1	7,800.3
53.6	37.4	40.0	14.5	9.9	14.2	20.4	1,140.6	1,140.6	1,291.7
104.9	37.4	36.9	41.2	165.0	41.2	175.6	9,555.6	9,772.4	11,765.0
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	737.3
104.9	37.4	36.9	41.2	165.0	41.2	175.6	9,555.6	9,772.4	12,504.4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	118.7
104.9	37.4	36.9	41.2	165.0	41.2	175.6	9,555.6	9,772.4	12,623.1

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, בישראל ומחוץ לישראל, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות – 9,772.4, אג"ח – 856.6, נכסים בגין מכשירים נגזרים – 64.1, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה – 1,930.1.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) לא בפיגור ו/או לא בסיווג השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

(ד) סיכון אשראי מאזני נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ה) לרבות חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי.

(ו) כולל הלוואות לדירור, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה בסך של 187.0 מיליון ש"ח ומסגרות בסך של 292.5 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

טבלה מספר 20 - תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי
[נדבך 3]

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018					
הפרשה להפסדי אשראי					
במיליוני ש"ח					
אשראי לציבור					
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת הפרשה להפסדי אשראי					
ליום 30.06.2018					
8.4	43.2	55.1	106.7	-	106.7
(0.7)	1.0	11.8	12.1	-	12.1
(0.2)	(0.5)	(10.5)	(11.2)	-	(11.2)
0.1	-	2.0	2.1	-	2.1
(0.1)	(0.5)	(8.5)	(9.1)	-	(9.1)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי					
ליום 30.09.2018					
7.6	43.7	58.4	109.7	-	109.7
2.1	0.5	0.4	3.0	-	3.0
(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018					
הפרשה להפסדי אשראי					
במיליוני ש"ח					
אשראי לציבור					
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת הפרשה להפסדי אשראי					
ליום 31.12.2017					
7.9	43.4	53.6	104.9	-	104.9
(0.2)	0.9	30.8	31.5	-	31.5
(0.2)	(0.6)	(32.7)	(33.5)	-	(33.5)
0.1	-	6.7	6.8	-	6.8
(0.1)	(0.6)	(26.0)	(26.7)	-	(26.7)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי					
ליום 30.09.2018					
7.6	43.7	58.4	109.7	-	109.7
2.1	0.5	0.4	3.0	-	3.0
(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017						
הפרשה להפסדי אשראי						
במיליוני ש"ח						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך ציבור	הכל בנקים וממשלות	סך הכל	
8.7	42.9	57.9	109.5	-	109.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.06.2017
0.1	0.9	6.2	7.2	-	7.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(0.1)	(0.2)	(12.2)	(12.5)	-	(12.5)	מחיקות חשבונאיות
-	-	3.3	3.3	-	3.3	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(0.1)	(0.2)	(8.9)	(9.2)	-	(9.2)	מחיקות חשבונאיות נטו
8.7	43.6	55.2	107.5	-	107.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.09.2017
2.3	0.2	0.5	3.0	-	3.0	(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017						
הפרשה להפסדי אשראי						
במיליוני ש"ח						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך ציבור	הכל בנקים וממשלות	סך הכל	
9.6	44.8	51.0	105.4	-	105.4	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2016
(0.8)	(1.3)	34.2	32.1	-	32.1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(0.7)	(0.3)	(37.3)	(38.3)	-	(38.3)	מחיקות חשבונאיות
0.6	0.4	7.3	8.3	-	8.3	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(0.1)	0.1	(30.0)	(30.0)	-	(30.0)	מחיקות חשבונאיות נטו
8.7	43.6	55.2	107.5	-	107.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.09.2017
2.3	0.2	0.5	3.0	-	3.0	(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
הפרשה להפסדי אשראי						
במיליוני ש"ח						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך ציבור	הכל בנקים וממשלות	סך הכל	
9.6	44.8	51.0	105.4	-	105.4	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2016
(1.8)	(1.3)	40.0	36.9	-	36.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(0.5)	(0.5)	(47.8)	(48.8)	-	(48.8)	מחיקות חשבונאיות
0.1	(0.1)	(37.4)	(37.4)	-	(37.4)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
-	-	-	-	-	-	מחיקות חשבונאיות נטו
7.9	43.4	53.6	104.9	-	104.9	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2017

(*) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים 2.3 0.4 0.5 3.2 - 3.2

חשיפות אשראי ודרישות הון לפי הגישה הסטנדרטית [נדבך 3]

יישום דירוג אשראי חיצוני על פי הגישה הסטנדרטית, אשר מיושמת בבנק, מבוססת על דירוגים חיצוניים. שקלולי סיכון האשראי נקבעים בין היתר, באמצעות ייחוס החשיפה לצד הנגדי לעסקה כפי שנקבע בהוראה, תוך הבאה בחשבון של דירוגי האשראי החיצוני הנקבעים על-ידי חברות דירוגי אשראי חיצוניות (ECAI) ומשמשים למדידת סיכון אשראי באופן סטנדרטי.

דירוג ECAI משמשים לקביעת משקל סיכון של הצדדים הנגדיים הבאים:

- ריבוניות
- סקטור ציבורי
- תאגידים
- תאגידים בנקאיים
- איגודים

למטרה זו, השתמש הבנק עד הדו"ח הכספי הנוכחי בנתוני סוכנויות דירוג Standard and Moody's Investors Service ו-Poor's Rating Group.

דירקטוריון הבנק החליט, בהתחשב בתאבון לסיכון ובשימושי הבנק בדירוגים של סוכנויות הדירוג, להשתמש החל מהדוחות הכספיים ליום 30/09/18 רק בדירוגי חברת דירוג אחת - Standard and Poor's Rating Group. להחלטה זו אין השפעה מהותית על יחסי ההון המדווחים.

טבלה מספר 21 - טבלת המיפוי לדירוגי חברות הדירוג הבינלאומיות המוכרות:

משקל סיכון				
ריבוניות	בנקים	תאגידים	AM Best ^(*)	S&P
0%	20%	20%	AAA עד AA-	AAA עד AA-
20%	50%	50%	A+ עד A-	A+ עד A-
50%	100%	100%	BBB+ עד BBB-	BBB+ עד BBB-
100%	100%	100%	BB+ עד BB-	BB+ עד BB-
100%	100%	150%	B+ עד B-	B+ עד B-
150%	150%	150%	CCC+ או נמוך יותר	CCC+ או נמוך יותר

(*) רלוונטי רק במקרה ולבנק תהיה חשיפה לחברות ביטוח

בתהליך הדירוג מתבצע זיהוי הלקוחות ומציאת הדירוג המתאים על-ידי התאמה בין קובצי חברות דירוג האשראי החיצוניות לבין נתוני הצדדים הנגדיים. הנתונים מוזנים למערכת החישוב ובהתאם לחוקים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים מוקצה משקל סיכון מתאים.

כאשר לא קיים דירוג לצד נגדי, מחושב משקל הסיכון לפי הגדרת ברירת המחדל שבהוראות בנק ישראל.

משקל הסיכון לחובות של בנקים ישראלים שמועד פירעונם המקורי הוא עד שלושה חודשים או פחות, והנקובים וממומנים בשקלים חדשים הוא – 20%.

משקל הסיכון של בנקים נקבע לפי משקל הסיכון של המדינה בה הוא מאוגד והוא נחות בדרגה אחת ממשקל הסיכון הנגזר מדירוג אותה מדינה.

עבור השקעה בהנפקות שיש להן דירוג הנפקה ספציפי, משקל הסיכון של החוב יתבסס על דירוג זה, למעט כאשר המנפיק הוא תאגיד או ישות סקטור ציבורי. במקרים אלו, משקל הסיכון יתבסס על דירוג המנפיק ולא על דירוג הנפקה ספציפי.

הפחתת סיכון אשראי

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית המקיפה על מנת לקבוע את שקלולי הסיכון שיחולו על הצד הנגדי. הגישה הסטנדרטית מצריכה שימוש בדירוגים בלתי-תלויים שהוכנו על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות.

הטבלאות שלהן מציגות את פירוט חשיפת האשראי ברוטו על-פי משקולות הסיכון תוך פילוח החשיפה בהתאם לצד הנגדי (סגמנטים) לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחונות מוכרים.

טבלה מספר 22 - סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי:
[נדבך 3]

30 בספטמבר 2018										
חשיפת אשראי (ברוטו) ⁽²⁾	250%	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
2,808.3	-	-	-	-	-	209.0	-	82.3	2,517.0	ריבוניות
11.0	-	-	-	-	-	11.0	-	-	-	סקטור ציבורי
148.6	-	-	-	-	-	91.7	-	56.9	-	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
1,985.3	-	6.3	1,960.2	-	-	-	-	18.8	-	תאגידים
0.2	-	-	0.2	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,732.5	-	73.7	74.1	1,584.7	-	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
148.6	-	0.6	0.4	147.6	-	-	-	-	-	עסקים קטנים
8,010.2	-	59.0	309.0	3,237.6	110.6	1,365.7	2,928.3	-	-	הלוואות לדירור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
488.3	54.4	-	198.2	-	-	-	-	-	235.7	אחרים
15,333.0	54.4	139.6	2,542.1	4,969.9	110.6	1,677.4	2,928.3	158.0	2,752.7	סך הכל

30 בספטמבר 2017									
חשיפת אשראי (ברוטו) ⁽²⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח									
2,299.9	-	-	-	-	-	-	81.5	2,218.4	ריבוניות
0.6	-	-	-	-	0.6	-	-	-	סקטור ציבורי
65.2	-	-	-	-	18.7	-	46.5	-	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
2,391.3	-	-	2,243.8	-	-	-	(1)147.5	-	תאגידים
3.1	-	-	3.1	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,771.4	-	53.1	193.9	1,524.4	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
162.8	-	0.6	0.6	161.6	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,717.9	-	46.0	336.5	3,153.1	1,208.7	2,973.6	-	-	הלוואות לדירור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
539.1	35.5	-	197.9	-	-	-	-	305.7	אחרים
14,951.3	35.5	99.7	2,975.8	4,839.1	1,228.0	2,973.6	275.5	2,524.1	סך הכל

טבלה מספר 22 - סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי: (המשך)
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2017								
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%
במיליוני ש"ח								
3,013.9	-	-	-	-	-	-	85.6	2,928.3
0.6	-	-	-	-	0.6	-	-	-
54.7	-	-	-	-	6.5	-	48.2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
2,349.2	-	-	2,191.4	-	-	-	157.8	-
2.9	-	-	2.9	-	-	-	-	-
1,729.9	-	59.6	186.3	1,484.0	-	-	-	-
162.0	-	0.6	0.5	160.9	-	-	-	-
7,772.5	-	49.0	338.3	3,160.5	1,251.6	2,973.1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
504.2	54.6	-	194.9	-	-	-	-	254.7
15,589.9	54.6	109.2	2,914.3	4,805.4	1,258.7	2,973.1	291.6	3,183.0
סך הכל								

(1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי. לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי.

טבלה מספר 23 - סכום חשיפות האשראי ברוטו לאחר הפחתת סיכון אשראי:
[נדבך 3]

30 בספטמבר 2018										
חשיפת אשראי										
נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
2,600.0	-	-	-	-	-	0.7	-	82.3	2,517.0	ריבוניות
11.0	-	-	-	-	-	11.0	-	-	-	סקטור ציבורי
157.6	-	-	-	-	-	101.7	-	55.9	-	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
1,902.5	-	6.3	1,877.4	-	-	-	-	18.8	-	תאגידים
0.2	-	-	0.2	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,723.9	-	73.7	76.8	1,573.4	-	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
144.0	-	0.6	0.4	143.0	-	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,931.9	-	59.0	309.5	3,217.3	110.6	1,347.8	2,887.7	-	-	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
488.3	54.4	-	198.2	-	-	-	-	-	235.7	אחרים
14,959.4	54.4	139.6	2,462.5	4,933.7	110.6	1,461.2	2,887.7	157.0	2,752.7	סך הכל

30 בספטמבר 2017									
חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח									
2,299.9	-	-	-	-	-	-	81.5	2,218.4	ריבונות
0.6	-	-	-	-	0.6	-	-	-	סקטור ציבורי
73.6	-	-	-	-	27.2	-	46.4	-	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
2,198.2	-	-	2,050.7	-	-	-	147.5	-	תאגידים
3.1	-	-	3.1	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,760.6	-	53.1	198.0	1,509.5	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
157.8	-	0.6	0.6	156.6	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,628.4	-	46.0	337.6	3,129.3	1,188.9	2,926.6	-	-	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
539.1	35.5	-	197.9	-	-	-	-	-	אחרים
14,661.3	35.5	99.7	2,787.9	4,795.4	1,216.7	2,926.6	275.5	2,524.1	סך הכל

טבלה מספר 23 - סכום חשיפות האשראי ברוטו לאחר הפחתת סיכון אשראי: (המשך)
[נדבך 3]

31 בדצמבר 2017									
חשיפת אשראי									
נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח									
3,013.9	-	-	-	-	-	-	85.6	2,928.3	ריבוניות
0.6	-	-	-	-	0.6	-	-	-	סקטור ציבורי
64.1	-	-	-	-	16.9	-	47.2	-	תאגידיים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
2,178.5	-	-	2,020.7	-	-	-	157.8	-	תאגידיים
2.9	-	-	2.9	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,719.7	-	59.6	190.5	1,469.6	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
158.6	-	0.6	0.5	157.5	-	-	-	-	עסקים קטנים
7,685.3	-	49.0	339.2	3,137.2	1,232.7	2,927.2	-	-	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
504.2	54.6	-	194.9	-	-	-	-	254.7	אחרים
15,327.8	54.6	109.2	2,748.7	4,764.3	1,250.2	2,927.2	290.6	3,183.0	סך הכל

(1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי. לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי.

טבלה מספר 24 - פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי:

[נדבך 3]

ליום 30 בספטמבר 2018

חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי ⁽²⁾	סך הכל סכומים שנגרעו	סך הכל סכומים שנוספו ⁽³⁾	חשיפת אשראי נטו ⁽⁴⁾
במיליוני ש"ח				
2,808.3	(208.3)	-	-	2,600.0
11.0	-	-	-	11.0
148.6	(1.0)	-	10.0	157.6
-	-	-	-	-
1,985.3	(72.8)	(10.0)	-	1,902.5
0.2	-	-	-	0.2
1,732.5	(8.6)	-	-	1,723.9
148.6	(4.6)	-	-	144.0
8,010.2	(78.3)	-	-	7,931.9
-	-	-	-	-
488.3	-	-	-	488.3
15,333.0	(373.6)	(10.0)	10.0	14,959.4

סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2017

חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי ⁽²⁾	סך הכל סכומים שנגרעו	סך הכל סכומים שנוספו ⁽³⁾	חשיפת אשראי נטו ⁽⁴⁾
במיליוני ש"ח				
2,299.9	-	-	-	2,299.9
0.6	-	-	-	0.6
65.2	(1.1)	-	9.5	73.6
-	-	-	-	-
2,391.3	(183.6)	(9.5)	-	2,198.2
3.1	-	-	-	3.1
1,771.4	(10.8)	-	-	1,760.6
162.8	(5.0)	-	-	157.8
7,717.9	(89.5)	-	-	7,628.4
-	-	-	-	-
539.1	-	-	-	539.1
14,951.3	(290.0)	(9.5)	9.5	14,661.3

סך הכל

טבלה מספר 24 - פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי: (המשך)

[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2017

חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על ידי ביטחון פיננסי ⁽²⁾	סך הכל סכומים שנגרעו	סך הכל סכומים שנוספו ⁽³⁾	חשיפת אשראי נטו ⁽⁴⁾	
במיליוני ש"ח					
3,013.9	-	-	-	3,013.9	ריבונות
0.6	-	-	-	0.6	סקטור ציבורי
54.7	(1.1)	-	10.5	64.1	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
2,349.2	(160.2)	(10.5)	-	2,178.5	תאגידים
2.9	-	-	-	2.9	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,729.9	(10.2)	-	-	1,719.7	קמעונאיות ליחידים
162.0	(3.4)	-	-	158.6	עסקים קטנים
7,772.5	(87.2)	-	-	7,685.3	הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	איגוח
504.2	-	-	-	504.2	אחרים
15,589.9	(262.1)	(10.5)	10.5	15,327.8	סך הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי.

(2) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.

(3) כולל תוספת מקדם ביטחון המתאים לחשיפת ניירות ערך שהושאלו.

(4) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ – מאזנים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי.

סיכוני אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים [נדבך 3]

סיכון סליקה הוא הסיכון שצד נגדי לא יקיים את חלקו ולא יעביר לבנק במועד הקבוע לכך את הסכום הנדרש בעת סליקת עסקה, זאת על אף שהבנק מילא את חלקו בעסקה והעביר לצד הנגדי את התשלום. הסיכון קיים רק כאשר התמורות בעסקה לא מועברות סימולטנית. החשיפה לסיכון סליקה היא למשך זמן קצר ובדרך כלל היא תוך יומית.

סיכון צד נגדי הינו סיכון שהצד הנגדי לעסקה יהיה בכשל לפני הסליקה הסופית של תזרימי העסקה. ערך השוק של העסקה, שיכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים, תלוי למעשה בתנודות בגורמי השוק. רק במידה שהעסקה תהיה בעלת שווי הוגן חיובי לבנק והצד הנגדי יהיה בכשל - עשוי להיגרם הפסד כלכלי לבנק בעת הכשל. החשיפה לסיכון צד נגדי יכולה להיווצר במשך כל חיי העסקה.

במכתב בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" מיום 28 בדצמבר 2016, אושר המשך חישוב סכום החשיפה בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעו"ף על פי גישת התרחישים, וזאת עד ליישום בישראל של גישת SA-CCR. ביום 2 ביולי, 2017, פרסם פיקוח על הבנקים מכתב בו אישר את סיווג מסלוקת הבורסה ומסלוקת מעו"ף כצדדים נגדיים מרכזיים כשירים לצרכי חישוב דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים, כאמור בנספח ג' להוראה 203. ליישום ההנחיות שנכללו בהוראה לא הייתה השפעה מהותית על יחס ההון העצמי של הבנק.

במהלך התקופה לא חלו שינויים באופן ניהול הסיכונים בגין מכשירים פיננסיים נגזרים. [לפירוט ראה את הדוח על הסיכונים לשנת 2017.](#)

טבלה מספר 25 - פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים:

[נדבך 3]

ליום 30 בספטמבר 2018

נגזרי מטבע- חוץ וזהב	נגזרי מניות	מתכות יקרות	נגזרי סחורות	סך הכל
במיליוני ש"ח				
1.9	1.9	-	-	3.8
0.8	-	-	-	0.8
-	-	-	-	-
(1.0)	(1.4)	-	-	(2.4)
1.7	0.5	-	-	2.2

שווי הוגן ברוטו חיובי
ערכי Add On
השפעת הסכמי קיזוז
ביטחון כשיר
חשיפת אשראי, נטו

ליום 30 בספטמבר 2017

נגזרי מטבע- חוץ וזהב	נגזרי מניות	מתכות יקרות	נגזרי סחורות	סך הכל
במיליוני ש"ח				
0.7	8.0	-	-	8.8
3.6	81.6	-	-	85.2
-	-	-	-	-
(0.9)	(72.1)	-	-	(73.0)
3.4	17.5	-	-	21.0

שווי הוגן ברוטו חיובי
ערכי Add On
השפעת הסכמי קיזוז
ביטחון כשיר
חשיפת אשראי, נטו

טבלה מספר 25 – פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים: (המשך)
[נדבך 3]

ליום 31 בדצמבר 2017					
סך הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות	נגזרי מטבע- חוץ וזהב	נגזרי ריבית
במיליוני ש"ח					
95.6	-	-	94.3	1.3	-
1.9	-	-	-	1.9	-
-	-	-	-	-	-
(78.2)	-	-	(77.3)	(0.9)	-
19.3	-	-	17.0	2.3	-

שווי הוגן ברוטו חיובי
ערכי Add On
השפעת הסכמי קיזוז
ביטחון כשיר

חשיפת אשראי, נטו

סיכוני שוק
[נדבך 3]**ניהול סיכוני שוק:**

סיכוני שוק הם קבוצת הסיכונים אשר מהותם הינה החשיפה להפסד כתוצאה משינויים בפרמטרים שונים בשוק (פרמטרים אקסוגניים). בקבוצת סיכונים זו כלולים מספר סוגי סיכונים ספציפיים, המנוהלים בבנק באופן דומה, על בסיס, על בסיס מסגרת עבודה, מדיניות ומגבלות שקבע הדירקטוריון.

הסיכונים הנכללים במסגרת סיכוני השוק הינם:

- **סיכון ריבית** - הינו הסיכון הנובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעור הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות. שינויים אלו עלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק בשל ירידה עתידית בהכנסות המימון העלולה להיגרם כתוצאה מחשיפה לריבית בכל אחד מבסיסי ההצמדה השונים.
  - **סיכון שער חליפין** – הינו החשיפה לרווחי הבנק כתוצאה משינויים בשערים של המטבעות השונים בהם הבנק פועל במסגרת עסקיו.
  - **סיכון אינפלציה** – הינו הסיכון משינויים לא צפויים בקצב האינפלציה, כלומר בשינויים במדד המחירים לצרכן.
  - **סיכוני בסיס אחרים** - חשיפה לשינוי של מחירים של מניות, אופציות וכו'.
- במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים במבנה ו/או אופן הפעילות או התפתחויות אחרות בכל הקשור לממשל התאגידי לניהול סיכון השוק ולמדיניות ניהולו בבנק.
- לפירוט בדבר ממשל תאגידי לניהול הסיכונים, המבנה הארגוני והחלוקה לפי עקרון של שלושת קווי ההגנה ומעגלי הפיקוח בכל הקשור לניהול סיכון השוק [ראה את הדוח על הסיכונים לשנת 2017](#).

טבלה מספר 26 - דרישות ההון בגין סיכוני שוק⁽¹⁾:

[נדבך 3]

31 בדצמבר 2017 ⁽³⁾			30 בספטמבר 2017 ⁽²⁾			30 בספטמבר 2018 ⁽¹⁾			
סך הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	
במיליוני ש"ח									
3.1	3.1	-	4.9	4.9	0.1	2.0	1.9	0.1	סיכון ריבית
0.4	0.2	0.2	1.8	0.4	2.2	2.3	0.1	2.2	סיכון מניות
2.2	2.2	-	2.0	2.0	-	1.4	1.4	-	סיכון שער חליפין
-	-	-	-	-	-	-	-	-	של מטבע חוץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סיכון אופציות
5.7	5.5	0.2	8.7	7.3	1.4	5.7	3.5	2.3	סך הכל

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים בשיעור של 13.4%.

(2) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים בשיעור של 13.4%.

(3) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים בשיעור של 13.4%.

טבלה מספר 27 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה:

[מידע אחר]

30 בספטמבר 2018					
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	דולר של ארה"ב		צמוד למדד המחירים	
		אחר	במיליוני ש"ח	לא צמוד	
2,130.4	-	107.1	88.8	-	1,934.5
1,308.7	7.9	66.5	128.0	208.9	897.4
9,895.5	-	203.7	644.6	2,933.5	6,113.7
154.1	154.1	-	-	-	-
0.1	0.1	-	-	-	-
3.1	1.2	0.1	0.9	1.0	-
165.4	57.3	-	-	5.6	102.5
13,657.3	220.6	377.4	862.3	3,148.8	9,048.2
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים					
ניירות ערך					
אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾					
בניינים וציוד					
נכסים בלתי מוחשיים					
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
נכסים אחרים					
סך הכל נכסים					
התחייבויות					
פיקדונות הציבור					
פיקדונות מבנקים					
פיקדונות הממשלה					
ניירות ערך שהושאלו					
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
התחייבויות אחרות					
סך הכל התחייבויות					
הפרש					
10,422.6	-	379.7	833.9	⁽³⁾ 1,322.0	7,887.0
35.1	-	-	-	35.1	-
325.0	-	-	-	210.8	114.2
208.4	-	-	-	-	208.4
1,620.7	-	-	-	1,394.0	226.7
5.8	1.2	0.1	1.8	1.7	1.0
153.7	50.4	0.1	4.2	-	99.0
12,771.3	51.6	379.9	839.9	2,963.6	8,536.3
886.0	169.0	(2.5)	22.4	185.2	511.9
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים⁽⁴⁾					
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)					
-	-	4.4	(14.0)	(19.5)	29.1
886.0	169.0	1.9	8.4	165.7	541.7

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) כולל תכניות חסכון עם רצפה שקלית בסכום של 127.9 מיליוני ₪, 306.0 מיליוני ₪ ו- 303.0 מיליוני ₪ לימים 30 בספטמבר 2018, 30 בספטמבר 2017 ו-31 בדצמבר 2017, בהתאמה.

(4) אינם מגדרים גידור חשבונאי

טבלה מספר 27 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה: (המשך)

[מידע אחר]

30 בספטמבר 2017					
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	דולר של ארה"ב		צמוד למדד המחירים	
		אחר	במיליוני ש"ח	לא צמוד	
1,916.3	-	37.1	83.2	-	1,796.0
1,020.9	-	76.6	118.5	24.4	801.4
9,749.5	-	201.7	737.2	3,185.5	5,625.1
148.2	148.2	-	-	-	-
0.5	0.5	-	-	-	-
54.8	54.0	0.1	0.3	0.3	0.1
150.4	64.3	-	-	4.4	81.7
13,040.6	267.0	315.5	939.2	3,214.6	8,304.3
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים					
ניירות ערך					
אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾					
בנינים וציוד					
נכסים בלתי מוחשיים					
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
נכסים אחרים					
סך הכל נכסים					
התחייבויות					
פיקדונות הציבור					
פיקדונות מבנקים					
פיקדונות הממשלה					
ניירות ערך שהושאלו					
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽⁵⁾					
התחייבויות אחרות					
סך הכל התחייבויות					
הפרש					
10,462.4	-	397.9	961.1	1,628.4 ⁽³⁾	7,475.0
37.8	-	-	-	37.8	-
-	-	-	-	-	-
147.0	-	-	-	21.6	125.4
1,366.2	-	-	-	1,110.9	255.3
58.0	54.0	0.1	0.8	0.6	2.5
140.1	58.1	-	6.9	-	75.1
12,211.5	112.1	398.0	968.8	2,799.3	7,933.3
829.1	154.9	(82.5)	(29.6)	415.3	371.0
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים⁽⁴⁾					
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)					
-	-	84.4	42.3	(330.2)	203.5
829.1	154.9	1.9	12.7	85.1	574.5

לפירוט הערות השוליים ראה את הטבלה של הרבעון השוטף לעיל.

טבלה מספר 27 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה: (המשך)

[מידע אחר]

31 בדצמבר 2017					
		מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	דולר של ארה"ב		צמוד למדד המחירים	
		אחר	במיליוני ש"ח	לא צמוד	
2,659.0	-	20.1	64.3	-	2,574.6
858.3	1.7	76.6	110.3	14.3	655.4
9,670.7	-	201.8	695.4	3,130.9	5,642.6
150.6	150.6	-	-	-	-
0.4	0.4	-	-	-	-
64.0	60.3	3.2	-	-	0.5
150.6	33.6	-	-	7.1	109.9
13,553.6	246.6	301.7	870.0	3,152.3	8,983.0
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים					
ניירות ערך					
אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾					
בניינים וציוד					
נכסים בלתי מוחשיים					
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
נכסים אחרים					
סך הכל נכסים					
התחייבויות					
10,560.1	-	389.9	867.8	1,519.8 ⁽³⁾	7,782.6
33.6	-	-	-	33.6	-
0.5	-	-	-	-	0.5
34.4	-	-	-	10.8	23.6
1,872.2	-	-	0.3	1,529.9	342.3
66.2	60.3	0.2	-	2.0	3.7
149.3	55.7	-	4.9	-	88.7
12,716.3	116.0	390.1	872.7	3,096.1	8,241.4
837.3	130.6	(88.4)	(2.7)	56.2	741.6
סך הכל התחייבויות					
הפרש					
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים⁽⁴⁾					
-	-	93.3	13.8	(279.0)	171.9
837.3	130.6	4.9	11.1	(222.8)	913.5
סך הכל כללי					

לפירוט הערות השוליים ראה את הטבלה של הרבעון השוטף לעיל.

ניהול פוזיציות בתיק למסחר

[מידע אחר]

במסגרת ניהול פוזיציות בתיק למסחר, הבנק קבע מגבלות לניהול החשיפה. המגבלות שנקבעו לפעילות הנוסטרו כוללים הן מגבלות על גודל התיק והן מגבלות על החשיפה (VaR, תרחיש וכו'). המערכת המסחרית של הבנק (FMR) תומכת בבקרה ממוכנת בזמן אמת על מגבלות של גודל תיק. כמו כן, ניתן לעקוב באמצעות מערכת המסחר אחרי כל הפעולות ששודרו ביום המסחר (פעולות שבוצעו, פעולות שטרם בוצעו ופעולות שהתבטלו). מעקב מלא אחר מגבלות תיק הנוסטרו מתבצע בתחילת כל יום על יתרות הסגירה של יום המסחר הקודם. מעבר למעקב השוטף של מנהלי הנוסטרו, בחטיבת הסיכונים מתבצע מעקב (לפחות אחת ליום) אחר הפעולות ששודרו במערכת המסחר. באם נעשו פעולות משמעותיות מתבצעת בקרה מלאה על כל המגבלות גם במהלך יום המסחר. באחריות מנהלי הנוסטרו (הן הפנימי והן החיצוני) לעדכן את הגורמים הרלוונטיים בחטיבת הסיכונים בעת ביצוע פעולות כאמור.

לפירוט הרכב התיק למסחר ראה [ביאור 5 לדוח הכספי לרבעון 3 2018](#).

התייחסות לאירועים לאחר תאריך המאזן

[מידע אחר]

לא היו אירועים חריגים בתיק למסחר לאחר תאריך המאזן.

מידע נוסף על חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים אחר

[מידע אחר]

לבנק מערכת ALM (לניהול נכסים והתחייבויות) הכוללת בתוכה מערכת לניהול סיכונים באמצעות מודל ה-VaR. ה-VaR הוא אומדן שממדת סיכון כולל של כל התיק הנובע ממספר רב של גורמי סיכון שונים, וזאת לאחר התחשבות במתאמים ביניהם. בנוסף, הוא מוצג במונחים כספיים, דבר שהופך אותו למדד נוח להשוואה ולמעקב וידידותי מאוד. ל-VaR מספר חסרונות:

- בשימוש ברמת מובהקות של 99% מתעלמים מהפסדים שעשויים להתרחש מעבר לרמת המובהקות.
  - השימוש באופק של עשרה ימי עסקים מניח, כי ניתן לגדר ולמכור את הפוזיציות, תוך עשרה ימי עסקים. במוצרים ייחודיים, בהיקפי שוק גדולים או בתקופות משבר יתכן ובעיות הנחילות בשוק לא תאפשרנה סגירה, או גידור מלא, של הפוזיציות בפרק זמן זה.
  - הסימולציה ההיסטורית מניחה, כי ההתנהגות ההיסטורית של גורמי הסיכון תחזור על עצמה בעתיד, דבר שעלול לא להתקיים.
- לכן, ה-VaR איננו יכול להחליף את כל מדדי הסיכון שקדמו לו. לפיכך ה-VaR משמש כמדד נוסף במדיניות ניהול הסיכונים ולא כמדד בלעדי.

הבנק קבע מגבלות לערך הנתון לסיכון (ה-VaR הכלכלי היסטורי מבוסס על 2,000 תצפיות לתקופת אחזקה של 10 ימים). לפירוט נוסף בדבר אופן הניהול של פוזיציות בתיק למסחר ראה פרק "ניהול פוזיציות בתיק למסחר" [בדוח על הסיכונים לשנת 2017](#).

טבלה מספר 28 – פירוט החשיפה במונחי VaR⁽¹⁾:
[אחר]

לתקופה שהסתיימה ב-						
31 בדצמבר 2017		30 בספטמבר 2017		30 בספטמבר 2018		
ערך מקסימלי במהלך השנה ⁽²⁾	סוף תקופת הדיווח	ערך מקסימלי במהלך התקופה ⁽²⁾	סוף תקופת הדיווח	ערך מקסימלי במהלך התקופה ⁽²⁾	סוף תקופת הדיווח	
במיליוני ש"ח						
10.4	8.4	10.4	9.2	11.9	11.9	חשיפה בפועל
5.7	1.1	5.7	0.9	3.0	0.8	מזה: בתיק למסחר
18.0	18.0	18.0	18.0	18.0	18.0	מגבלת הבנק
6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	מזה: בתיק למסחר

(1) חישוב ה-VaR כלכלי היסטורי ומבוסס על 2,000 תצפיות, ברמת מובהקות של 99% ולתקופת אחזקה של 10 ימים.
(2) סופי חודש במהלך התקופה.

סיכון תפעולי [נדבך 3]

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים. ככלל, הגדרת הסיכון התפעולי כוללת סיכונים משפטיים וכן סיכונים מעילה והונאה אך היא אינה כוללת סיכונים אסטרטגיים או סיכונים מוניטין.

הסיכונים התפעוליים שונים מהסיכונים הבנקאיים האחרים, בהיותם סיכונים פסיביים, שאינם מקושרים ישירות לפעילות המניבה תגמול צפוי, אלא קיימים כחלק טבעי מפעילות הבנק. סיכונים תפעוליים גלומים בכל תהליכי העבודה בארגון, בשל מגוון הפעילויות שבו, בהיות הארגון בעל נכסים, מפעיל מערכות מידע, ובהתקיים קשר עם לקוחות, עובדים וספקים.

מוקד סיכון הינו סיכונים טכנולוגיים המידע ובהם סיכונים סייבר. הבנק משקיע משאבים רבים בשמירה על איכותן, ותפקודן הרציף והתקין של מערכות המידע והמחשוב על-ידי קיום תהליכים ונהלים סדורים ונאותים לניהול ובקרה של הסיכונים הנובעים מטכנולוגיות המידע.

בנק ירושלים כארגון פיננסי מהווה מטרה אטרקטיבית למתקפות סייבר, בהתאם לכך מקפיד הבנק על ניהול מערך אבטחת מידע הולם כולל הטמעה של מוצרי אבטחת מידע, ביצוע בקורות, ביצוע סקרי סיכונים, סקרי אבטחה וחדירות, קיום מוקד ניטור פעילות חריגה ומתקפות סייבר.

הבנק רכש מידי שנה ביטוח נושאי משרה ואחריות מקצועית וכן ביטוח נכסים (ביטוח אלמנטארי). החל משנת 2015 רכש הבנק גם ביטוח סייבר אשר מקנה כיסוי ביטוחי מורחב לנזקים בגין פשעי מחשב ולכשלים בתחום הטכנולוגי.

לפירוט נכסי סיכון ודרישות הון בגין הסיכון התפעולי ראה טבלה 8 לעיל.

במהלך תקופת הדיווח לא חלו שינויים במדיניות ובממשל תאגידי לניהול הסיכון התפעולי. לפירוט בדבר ממשל תאגידי, מבנה ארגוני ופונקציות בקרה בכל הקשור לניהול הסיכון [ראה דוח על הסיכונים של הבנק לשנת 2017](#).

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי [נדבך 3]

למעט מסגרת מצומצמת שקבע הדירקטוריון לתעודות סל על מניות בתיק הזמין, בבנק אין הן מסגרת והן אחזקה בפועל במניות בתיק הבנקאי.

טבלה מספר 29 - היתרה המאזנית של ההשקעות במניות בתיק הבנקאי ושווין ההוגן של השקעות אלו: [נדבך 3]

30 בספטמבר 2018				
הערך במאזן	עלות	לשווי הוגן מהתאמות במיליוני ש"ח	לשווי הוגן מהתאמות הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו
שווי הוגן				

**מניות
של אחרים**

7.8 7.9 0.5 0.6 7.8

30 בספטמבר 2017				
הערך במאזן	עלות	לשווי הוגן מהתאמות במיליוני ש"ח	לשווי הוגן מהתאמות הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו
שווי הוגן				

**מניות
של אחרים**

- - - - -

31 בדצמבר 2017				
הערך במאזן	עלות	לשווי הוגן מהתאמות במיליוני ש"ח	לשווי הוגן מהתאמות הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו
שווי הוגן				

**מניות
של אחרים**

- - - - -

* לפרטים נוספים ראה ביאור 5 [בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018](#).

טבלה מספר 30 - השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי ודרישות ההון בגין*:

[נדבך 3]

31 בדצמבר 2017		30 בספטמבר 2017		30 בספטמבר 2018		
דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	
במיליוני ש"ח						
0.2	1.7	0.9	6.6	1.0	7.8	השקעות המסווגות בתיק למסחר ⁽²⁾
0.2	-	0.9	-	1.0	-	השקעות המסווגות בתיק הזמין למכירה
0.4	1.7	1.8	6.6	2.1	7.8	סך הכל השקעות במניות
0.2	1.7	0.9	6.6	1.0	7.8	מזה: נסחר בבורסה
-	-	-	-	-	-	מוחזק באופן פרטי
-	-	-	-	-	-	רווחים שטרם מומשו
-	-	-	-	-	-	הכלולים בהון הפיקוחי

* לפירוט ראה ביאור 4 [בתמצית דוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2018](#).

- (1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 13.4% ליום 30 בספטמבר 2018, בשיעור של 13.4% ליום 30 בספטמבר 2017 ובשיעור של 13.4% ליום 31 בדצמבר 2017. יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 הינו 12.5%. ליחס זה, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדירור למועד הדיווח.
- (2) כולל הקצאת הון בגין סיכון שוק ספציפי וסיכון שוק כללי.

סיכון ריבית בתיק הבנקאי [נדבך 3]

סיכון הריבית בתיק הבנקאי מנוהל במסגרת ניהול של סך סיכונים השוק בכלל וסיכונים הריבית בפרט. בנוסף דירקטוריון הבנק קבע מגבלות ספציפיות לחשיפה לסיכון ריבית בתיק הבנקאי. לפירוט אופן ניהול סיכון הריבית, ראה פרק סיכון שוק לעיל. לפירוט אופן ניהול סיכון הריבית, ראה את הדוח על הסיכונים לשנת 2017.

טבלה מספר 31 - רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש):

[נדבך 3]

בטבלה להלן מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מחישוב שווי הון המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון, כמקובל בדוחות הכספיים, וללא מודלים פנימיים בחלק מהמוצרים.

מינימום בתקופה		מקסימום בתקופה		30 בספטמבר 2018	
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח					

תרחיש

תזוזה בריבית צמודה למדד:
סך כל תיק בנקאי ולמסחר
תזוזה בריבית לא-צמודה:
סך כל תיק בנקאי ולמסחר
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:
סך כל תיק בנקאי ולמסחר
תזוזה בריביות בסך מגזרים:
סך כל תיק בנקאי ולמסחר
מזה: בתיק הבנקאי
בתיק למסחר

6.7	(27.0)	30.7	(4.8)	30.7	(27.0)
(14.3)	8.9	(7.9)	14.9	(11.5)	12.7
0.0	(8.2)	8.6	(0.0)	4.5	(4.1)
1.3	(18.4)	23.8	2.2	23.8	(18.4)
3.3	(18.3)	23.4	(0.4)	23.3	(17.8)
(2.7)	(0.9)	1.1	2.5	0.5	(0.6)

מינימום בתקופה		מקסימום בתקופה		30 בספטמבר 2017	
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח					

תרחיש

תזוזה בריבית צמודה למדד:
סך כל תיק בנקאי ולמסחר
תזוזה בריבית לא-צמודה:
סך כל תיק בנקאי ולמסחר
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:
סך כל תיק בנקאי ולמסחר
תזוזה בריביות בסך מגזרים:
סך כל תיק בנקאי ולמסחר
מזה: בתיק הבנקאי
בתיק למסחר

12.0	(26.8)	30.1	(10.0)	30.1	(26.8)
(19.6)	(5.0)	7.5	20.3	(9.1)	9.1
(6.7)	(7.3)	8.0	6.0	2.7	(2.4)
4.6	(20.1)	23.6	0.1	23.6	(20.1)
8.1	(20.5)	25.3	(5.1)	23.6	(19.8)
(10.8)	(1.3)	3.0	10.2	(0.0)	(0.3)

טבלה מספר 31 - רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש): (המשך)

[נדבך 3]

מינימום בתקופה		מקסימום בתקופה		31 בדצמבר 2017	
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני ש"ח					

12.0	(33.5)	37.7	(10.0)	12.6	(10.0)
(19.6)	(5.0)	7.5	20.3	(18.8)	18.3
(6.7)	(7.3)	8.0	6.0	4.1	(3.8)
(2.1)	(20.1)	23.6	4.5	(2.1)	4.5
(1.6)	(20.5)	25.3	4.1	(1.6)	4.1
(10.8)	(1.3)	3.0	10.2	(0.5)	0.5

תרחיש

תזוזה בריבית צמודה למדד:
 סך כל תיק בנקאי ולמסחר
 תזוזה בריבית לא-צמודה:
 סך כל תיק בנקאי ולמסחר
 תזוזה בריביות במטבע-חוץ:
 סך כל תיק בנקאי ולמסחר
 תזוזה בריביות בסך מגזרים:
סך כל תיק בנקאי ולמסחר
 מזה: בתיק הבנקאי
 בתיק למסחר

מידע נוסף על סיכונים אחרים [EDTF]**סיכונים מובילים ומתפתחים****זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים**

בהתאם למסמכי מדיניות ניהול הסיכונים השונים של הבנק ולהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, מבוצע ניטור שוטף אחר הסיכונים אליהם חשוף הבנק. ניטור זה נועד להבטיח היערכות מתאימה לניהול הסיכון, מניעת התממשותו וניטור הימצאות הבנק בתחום המגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ובנק ישראל. בנוסף, הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים, בנתונים מאקרו כלכליים וברגולציה וחקיקה שחלות או עשויים לחול או להשפיע על הבנק, ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים עשויים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים. בטיפול בסיכונים שזוהו, הבנק מבחין, בין היתר, בין הסיכונים המובילים לבין הסיכונים המתפתחים אשר מזהים באופן הבא:

- **סיכון מוביל** - מייצג גורם סיכון משמעותי אליו חשוף הבנק בעקבות הפעילות הנוכחית שלו או ההסכמים שהבנק צד להם אשר מידת החשיפה של הבנק אליו מדורגת, בהתאם למדיניות הבנק, כחשיפה ברמה "בינונית" או חמורה יותר. לפירוט בדבר הסיכונים ודירוג מידת החשיפה/השפעה על הבנק ראה [דוח הדירקטוריון והנהלה לדוח כספי לשנת 2017](#).
  - **סיכון מתפתח** - הינו סיכון אשר קיימת אי ודאות בקשר להתממשותו. עם זאת, סיכון זה יקבל תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק בהתוויית האסטרטגיה העסקית ומסגרת ניהול הסיכון המתאימה.
- במהלך התקופה לא חלו שינויים מהותיים בסיכונים המתפתחים ומובילים בבנק. באשר להמלצות ועדת שטרום ראה פרק 2.1 "מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים" [בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017](#).

טבלה מספר 32 - ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק

הסיכון	תיאור הסיכון
סיכון רגולטורי	השלכות הרגולציה בכל הקשור להטלת מגבלות משמעותיות על פעילות הבנק והצבת דרישות מכבידות
סיכון ציז	הסיכון שעל תאגיד תוטל סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות צרכניות, חוקי מיסוי, ודרישות בתחום הלבנת הון ומימון טרור.
סיכון סייבר	אפשרות תקיפת סייבר על מערכות IT של הבנק ואתרי הבנק
סיכון מקרו-כלכלי וסיכון משקי	סיכון שהבנק עשוי להיות מושפע ממנו בעקבות הרעה בנתונים מקרו כלכליים בישראל וסיכונים משקיים אחרים ובעיקר בגין שיעורי האבטלה.

מידע בדבר סיכונים אחרים

[EDTF]

בין הסיכונים האחרים שהבנק חשף אליהם נמנים, בין היתר, סיכון המשכיות עסקית, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכונים הלבנת הון ומימון טרור. במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים בחשיפה לסיכונים אלה. לפירוט ראה פרק "מידע בדבר סיכונים אחרים" בדוח על הסיכונים לשנת 2017.

יחס כיסוי הנזילות [נדבך 3]

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" של הפיקוח על הבנקים אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. במסגרת ההוראה נקבע אופן חישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות פעולות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם, וכן הוגדר תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים הבאים (המכנה).

הבנק מנהל מעקב אחר ריכוזיות מקורות המימון בחתכים שונים, הן בשקלים והן במטבע-חוץ, ועומד במגבלות הפנימיות בנושא.

טבלה מספר 33 – יחס כיסוי הנזילות

[נדבך 3]

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018*:

סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ⁽¹⁾	סך ערך משוקלל (ממוצע) ⁽²⁾	במיליוני ש"ח
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)		
תזרימי מזומנים יוצאים		
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:		
פיקדונות יציבים		
פיקדונות פחות יציבים		
פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים		
מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:		
פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של		
תאגידים בנקאיים קואופרטיבים		
פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)*		
חובות לא מובטחים		
מימון סיטונאי מובטח		
דרישות נזילות נוספות, מזה:		
תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות		
תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב		
קווי אשראי ונזילות		
מחויבויות מימון חוזיות אחרות		
מחויבויות מימון מותנות אחרות		
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים		
תזרימי מזומנים נכנסים		
הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)		
תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן		
תזרימי מזומנים נכנסים אחרים		
סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים		
סך ערך מתואם⁽³⁾		
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)		
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו		
יחס כיסוי נזילות (%)		

- * הערכים מחושבים על בסיס ממוצע משוקלל של 58 תצפיות יומיות במהלך הרבעון הנוכחי
- (1) ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיר תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (2) ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (3) ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (א) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(ב) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

טבלה מספר 33 – יחס כיסוי הנזילות (המשך)

[נדבך 3]

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017*:

סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ⁽¹⁾	סך ערך משוקלל (ממוצע) ⁽²⁾	במיליוני ש"ח
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)		
תזרימי מזומנים יוצאים		
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:		
פיקדונות יציבים		
פיקדונות פחות יציבים		
פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים		
מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:		
פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של		
תאגידים בנקאיים קואופרטיבים		
פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)*		
חובות לא מובטחים		
מימון סיטונאי מובטח		
דרישות נזילות נוספות, מזה:		
תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות		
תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב		
קווי אשראי ונזילות		
מחויבויות מימון חוזיות אחרות		
מחויבויות מימון מותנות אחרות		
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים		
תזרימי מזומנים נכנסים		
הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)		
תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן		
תזרימי מזומנים נכנסים אחרים		
סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים		
סך ערך מתואם⁽³⁾		
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)		
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו		
יחס כיסוי נזילות (%)		

- * הערכים מחושבים על בסיס ממוצע משוקלל של 62 תצפיות יומיות במהלך הרבעון הנוכחי.
- (1) ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיר תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (2) ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרימים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (3) ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (א) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרימים נכנס ויוצא ו-(ב) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

טבלה מספר 33 – יחס כיסוי הנזילות (המשך)

[נדבך 3]

בנק ירושלים בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017:

סך ערך לא משוקלל (ממוצע) (1)	סך ערך משוקלל (ממוצע) (2)	במיליוני ש"ח
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)		
תזרימי מזומנים יוצאים		
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:	8,902.8	484.9
פיקדונות יציבים	536.1	26.8
פיקדונות פחות יציבים	2,085.5	269.6
פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים	6,281.3	188.4
מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:	1,555.7	823.2
פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של	0.0	0.0
תאגידים בנקאיים קואופרטיבים		
פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)*	1,474.5	733.8
חובות לא מובטחים	81.2	81.2
מימון סיטונאי מובטח		0.0
דרישות נזילות נוספות, מזה:	2,008.4	188.9
תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	76.9	51.2
תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב	0.0	0.0
קווי אשראי ונזילות	1,714.2	121.1
מחויבויות מימון חוזיות אחרות	0.0	0.0
מחויבויות מימון מותנות אחרות	244.9	18.6
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	1,497.0	1,497.0
תזרימי מזומנים נכנסים		
הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	-	-
תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	611.3	455.8
תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	50.0	50.0
סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	661.3	505.8
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)		
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו		
יחס כיסוי נזילות (%)		
סך ערך מתואם (3)		
2,336.3		
991.2		
243%		

- * הערכים מחושבים על בסיס ממוצע משוקלל של 62 תצפיות יומיות במהלך הרבעון.
- (1) ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיר תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (2) ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (3) ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (א) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(ב) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

הבנק ממשיך באסטרטגיה, שהחלה לפני מספר שנים, של התמקדות בגיוס מקורות ממשקי בית תוך חתירה להרחבת בסיס המפקידים. בשל ההנחה כי הישענות רחבה על מפקידים קטנים (משקי בית) תתרום ליציבות מקורות המימון ובכך לחוסנו של הבנק ולשיפור פרופיל הנזילות שלו, הבנק הקצה משאבים לטובת גיוס ממשקי בית. הבנק הרחיב את סל המוצרים המוצע למשקי בית ושיפר באופן משמעותי את יכולת הגיוס שלו מאפיק זה, בין היתר, על ידי גיוס פיקדונות באמצעות מבצעים ייעודיים למשקי הבית.

ניהול סיכון הנזילות וסיכון מימון [נדבך 3]

לא חלו שינויים במהלך התקופה המדווחת בממשל התאגידי לניהול סיכון הנזילות, לרבות סיכון למימון ותכנית מימון לשעת חירום. לפירוט ראה פרק "ניהול סיכון הנזילות" בדוח על הסיכונים לשנת 2017.

טבלה מספר 34 - מלאי נכסים נזילים [EDTF]

ממוצע ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018	ליום 30 בספטמבר 2018
במיליוני ש"ח	
201.1	192.9
908.2	889.3
971.7	1,024.8
-	-
-	-
2,080.9	2,106.9

מזומנים
חזרבות בבנק ישראל בניכוי חובת נזילות
ניירות ערך רמה 1⁽¹⁾
ניירות ערך רמה 2 א
ניירות ערך רמה 2 ב

סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה

ממוצע ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017	ליום 30 בספטמבר 2017
במיליוני ש"ח	
183.5	239.1
1,293.5	1,126.0
645.6	807.3
-	-
-	-
2,119.6	2,172.4

מזומנים
חזרבות בבנק ישראל בניכוי חובת נזילות
ניירות ערך רמה 1⁽¹⁾
ניירות ערך רמה 2 א
ניירות ערך רמה 2 ב

סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה

ממוצע ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017
במיליוני ש"ח	
197.5	201.0
1,447.9	2,054.5
690.9	731.8
-	-
-	-
2,336.3	2,987.3

מזומנים
חזרבות בבנק ישראל בניכוי חובת נזילות
ניירות ערך רמה 1⁽¹⁾
ניירות ערך רמה 2 א
ניירות ערך רמה 2 ב

סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה

(1) בניכוי ניירות ערך רמה 1 שנמכרו בחסר.

דוח על הסיכונים – גילוי לפי נדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

מרבית יתרות הנזילות של הבנק הינם בש"ח, זאת בהתאמה לנפחי הפעילות הגדולים במטבע זה. לבנק יכולת גיוס מוכחת בש"ח וכן נגישות גבוהה לשוק ההון המקומי אשר מאפשרים גמישות רבה בגיוס מקורות וכן התאמה של רמות נזילות בהתאם להתפתחות העסקית של הבנק.

יתרות הנזילות הנקובות במט"ח הינם פיקדונות אשר מופקדים בבנקים מסחריים, בבנק ישראל ובניירות ערך ממשלתיים. מרבית הנכסים הנזילים של הבנק נשענים על תיק הנוסטרו. מנייתו תיק זה, לאורך זמן, ניתן לראות כי הבנק שומר על שיעור אג"ח ממשלתי גבוה מסך התיק. הסתמכות זו, על אגרות חוב ממשלתיות, מבטיחה לבנק רמת נזילות גבוהה ויכולת נזילות נאותה, גם במקרה של לחצי נזילות בסביבה העסקית. גם גודלו האבסולוטי של התיק ופיזורו באג"ח שונות מאפשר, ברמת ודאות גבוהה, לממשו מבלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים בשווקים.

יחס מימון יציב (NSFR)

בנוסף הבנק עוקב אחר נזילות ארוכת הטווח באמצעות מודל יחס מימון יציב פנימי בהתאם לעקרונות מודל ה-NSFR (Net Stable Funding Ratio) בהוראות באזל III בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן 342. יחס המימון היציב הממוצע לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2018 עמד על 306%.

יחס קצר ארוך

מבנה המאזן של הבנק כולל שימושים ארוכים יחסית. כ-76% מתיק האשראי הינו אשראי לדיור המאופיין בתקופות לפדיון ארוכות. מנגד, התקופה לפירעון של המקורות קצרה יותר. ליום הדוח פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות הכספיות על פי לוחות הסילוקין הינו כ-3 שנים. אולם, פער זה אינו לוקח בחשבון מרכיבים התנהגותיים כגון פירעונות מוקדמים ומח"מ אפקטיבי של המקורות, אשר מקטינים באופן מהותי את הסיכון. בנוסף, מדיניות הבנק שמה דגש על גיוס מקורות יציבים ממשקי בית. כ-79% מפיקדונות הציבור של הבנק הינם של אנשים פרטיים. וכ-53% מסך פיקדונות הציבור הינם בסכום של עד 1 מיליוני ש"ח. הבנק מנהל את פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות שלו באופן שוטף, על-ידי מודלים ייעודיים לכימות היקף החשיפה. לצורך ניהול סיכון קצר ארוך קבע דירקטוריון הבנק מספר מגבלות, ביניהן: תקרה להיקפי גיוס נדרשים בשלוש השנים הקרובות, מגבלה על ההפסד המרבי בתרחיש של עליית מחיר הפיקדונות, רצפה ליחס פיקדונות ממשקי בית מסך הפקדונות וכדומה.

מידע נוסף - סיכון מימון [EDTF]

מקורות המימון של המערכת הבנקאית בשקלים ובמטבע חוץ הם בעיקר פיקדונות ממשקי בית, מחברות, מגופים מוסדיים, מבנקים בארץ ובחוץ לארץ ומגיוס חוב סחיר בשוק ההון.

המקורות כוללים בין השאר פיקדונות בכל מגזרי ההצמדה, הנושאים ריבית קבועה או משתנה, ומופקדים לתקופות שונות החל מיום ועד לשמונה עשרה שנים.

הבנק קבע לעצמו מדיניות ארוכת טווח של הרחבת גיוס המקורות, תוך הגדלת משקל המקורות ממשקי בית מסך הכל פיקדונות הציבור, ושמירה על יכולת גיוס המקורות מלקוחות מוסדיים. גיוס פיקדונות לזמן ארוך נעשה בהתייחס להיקף ביצועי אשראי חדש לזמן ארוך. בנוסף, הבנק, באמצעות החברה הבת ירושלים מימון והנפקות, מגייס פיקדונות על פי צרכי הגיוס של הבנק וכתבי התחייבות נדחים על פי צרכי ההון שלו.

במהלך התקופה לא חלו שינויים במדיניות ניהול מקורות הנזילות. [לפירוט ראה דוח על הסיכונים לשנת 2017](#). נכון למועד הדוח יתרת סך פקדונות הציבור של שלושת קבוצות המפקידים הגדולות עומד כ- 493 מ' ש"ח.

טבלה מספר 35 - סוגי פיקדונות לפי סוג המפקיד על בסיס מאוחד:

30 בספטמבר 2018	30 בספטמבר 2017	31 בדצמבר 2017
במיליוני ש"ח		
בישראל		
לפי דרישה		
1,522.7	1,449.9	1,442.8
אינם נושאים ריבית		
1,034.2	1,484.3	1,470.8
נושאים ריבית		
2,556.9	2,934.2	2,913.6
סך הכל לפי דרישה		
7,865.7	7,528.2	7,646.5
לזמן קצוב		
10,422.6	10,462.4	10,560.1
סך הכל פיקדונות הציבור*		
מזה:		
פיקדונות של אנשים פרטיים		
8,249.5	8,407.5	8,320.6
פיקדונות של גופים מוסדיים		
634.6	699.3	727.4
פיקדונות של תאגידים ואחרים		
1,538.5	1,355.6	1,512.1

טבלה מספר 36 - פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד:

30 בספטמבר 2018	30 בספטמבר 2017	31 בדצמבר 2017
במיליוני ש"ח		
תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח		
5,531.2	5,781.9	5,740.6
עד 1		
2,714.9	2,565.1	2,569.7
מעל 1 עד 5		
312.4	318.3	300.7
מעל 5 עד 10		
855.1	954.5	1,001.7
מעל 10 עד 50		
308.6	131.7	133.3
מעל 50 עד 100		
700.4	710.9	814.1
מעל 100		
10,422.6	10,462.4	10,560.1
סך הכל		

נכסים של הבנק מהווים משאב שעשוי לסייע לבנק להסיג מימון. טבלה שלהלן מציגה נכסים פנויים ונכסים משועבדים של הבנק מכלל הנכסים במאזן הבנק.

טבלה מספר 37 - סיכום של נכסים משועבדים ולא משועבדים**
[EDTF]

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

סך היתרה במאזן	משועבדים* במיליוני ש"ח	לא משועבדים
2,130.4	9.1	2,121.3
1,308.7	32.5	1,276.2

מזומנים ופקדונות בבנקים
סך כל ניירות הערך (שווי הוגן במאזן הבנק)

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

סך היתרה במאזן	משועבדים* במיליוני ש"ח	לא משועבדים
1916.3	15.0	1901.3
1020.9	136.1	884.8

מזומנים ופקדונות בבנקים
סך כל ניירות הערך (שווי הוגן במאזן הבנק)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

סך היתרה במאזן	משועבדים* במיליוני ש"ח	לא משועבדים
2,659.0	15.0	2,644.0
858.3	175.6	682.7

מזומנים ופקדונות בבנקים
סך כל ניירות הערך (שווי הוגן במאזן הבנק)

* כולל נכסים שמופקדים בעודף בחשבונות המשועבדים. רב רובו של השעבוד הינו למסלקות המעו"ף והבורסה.

** הבנק כפוף למגבלות בנק ישראל בנוגע להיקף הנכסים משועבדים.

נספחים

טבלה מספר 38 - מילון מונחים

[EDTF]

לפירוט מילון המונחים [ראה דוח על הסיכונים \(גילוי בהתאם לנדבך 3\) לשנת 2017 של הבנק.](#)

טבלה מספר 39 - אינדקס

[EDTF]

א

אינדקס, 3, 77

אשראי לדיור, 3, 9, 36

ב

באזל, 5, 7, 9, 11, 12, 24, 34, 69

בטחונות, 31, 34

ג

גידור, 61

ה

הון מניות, 12, 14, 16, 22

הון עצמי רובד 1, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 23, 26

הון רובד 2, 8, 11, 12, 17, 23

הלוואות לדיור, 9

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, 11, 21

מ

מגבלות, 7, 8, 9, 11, 61, 68

מגזרי פעילות, 27

מדדי ביצוע עיקריים, 3

מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים, 11

מוסדיים, 74

מיזוגים, 6, 12

מיזוגים ורכישות, 6, 12

נ

נגזרים, 14, 21, 22, 30, 31, 37, 40, 41, 54, 58, 59, 60

נזילות, 3, 7, 69, 70, 71, 72, 73, 74

ניירות ערך, 5, 21, 22, 26, 31, 34, 58, 59, 60, 73

נכסי סיכון, 3, 8, 13, 27

נכסים אחרים, 21, 37, 40, 41, 58, 59, 60

נכסים משועבדים, 3

ו

סיכון אשראי, 3, 13, 24, 26, 28, 31, 34, 37, 40, 41, 47, 48

49

סיכון מימון, 74

סיכון שוק, 13

סיכון תפעולי, 13, 24, 26

ע

עתידיים, 6

פ

פיקדונות הציבור, 22, 58, 59, 60, 75

ש

שווי הוגן, 12, 14, 37, 54, 64, 66